

Ελευθερόπολις

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ 10ος, ΦΥΛΛΟ 406, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2006, ΤΙΜΗ 0,01 ΕΥΡΩ, ΣΟΥΛΙΟΥ 124 ΤΚ 173 42 ΑΘΗΝΑ

10 χρόνια «Ελευθερόπολις»

Δέκα χρόνια πέρασαν από την κυκλοφορία της πρώτης «Ελευθερόπολης», του αγαπημένου μας εντύπου που στα σαράντα του τεύχη, γνώρισε ημέρες δόξας, μα... και μοναξιάς, αλλά με πείσμα αρμενιανό κυκλοφορεί χωρίς σταματημό και κάθε τρεις μήνες βρίσκεται στην πόρτα όλων μας, όλων των φανατικών αναγνώστών του.

Από την πρώτη του δειλή εμφάνιση, οι εικόνες στο μυαλό μας είναι τόσο ζωντανές, λες και ήταν χτες...

Το ένα τρίμηνο περνούσε μετά το άλλο, τα εφημεριδάκια μας πρόσφατα έγιναν τόμος και μπήκαν στη βιβλιοθήκη του συλλόγου, αλλά ότι πέρασαν κιόλας δέκα χρόνια, μάλλον φαντάζει ψέμα...

Μια σύντομη ιστορική αναδρομή για το πώς φτάσαμε εδώ, στη σελ. 11.

Φωτογραφικά στιγμιότυπα από τη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου και τον ετήσιο χορό μας. Εκτενές ρεπορτάζ στις σελίδες 8, 9, 10

Η Ανάσταση

Η Ανάσταση (λεπτομέρεια). Δομίνικου Θεοτοκόπουλου/Ελ. Γκρέκο (1541-1614) Το αριστούργημα αυτό του μεγάλου Κρητικού ζωγράφου της Αναγέννησης βρίσκεται στο μουσείο Πράντο της Μαδρίτης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Αρμενιανών Αττικής «Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΑΔΗΣ» και η «Ελευθερόπολις» εύχονται στους απανταχού Αρμενιανούς, φίλους του Συλλόγου και αναγνώστες της εφημερίδας «Ελευθερόπολις»

Χρόνια Πολλά, Καλή Ανάσταση
και όπως η Ανάσταση του Κυρίου γεμίσει τα σπίτια και τις καρδιές σας με χαρά, ελπίδα και ευτυχία.

Την Κυριακή 7 Μαΐου 2006 ο Σύλλογος Αρμενιανών Αττικής διοργανώνει την ανοιξιάτικη εκδρομή του στο ιστορικό Μεσολόγγι.

Πληροφορίες: Γιάννης Χ. Τερεζάκης, τηλ. 210 9024610

κοινωνικά

Εικόνες από γάμους συγχωριανών μας

Οι νεόνυμφοι Γιάννης Νικολάου Χριστοδουλάκης και Μάρια Γεωργίου Ρούσου

Οι νεόνυμφοι Αναστασία Δημητρίου Ροζάκη και Σταματάκης Σταύρος

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση
του Συλλόγου Αρμενιανών Χανίων
«Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ»
Εκδίδεται με τη συνεργασία
του Δημοτικού Διαμερισματος Αρμένων

ΚΩΔΙΚΟΣ 4125

Συντακτική Επιτροπή

Βασάλο Κική

Κουρομιχελάνης Βασίλης

Μπουρνάζος Χαράλαμπος

Τερεζάκη Σοφία του Μιχαήλ

Τσακιράκις Γιάννης

Τσιτσιρίδου Ελένη

Χαλβαδάκης Γεώργιος

Εκδότης-Διευθυντής

Γιάννης Σ. Τσακιράκις

Σουλίου 124, 173.42 Αγ. Δημήτριος

Τηλ. 210-99.16.613 Fax: 210-99.57.582

Email: jtsk@hol.gr • ISSN 1109-3056

Νέο βιβλίο από τον Μιχάλη Πατεράκη «Νομοθεσία Οδικής Μεταφοράς Πραγμάτων»

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

πρόσφατα από τις εκδόσεις Κατσαρός ένα πολύ σημαντικό βιβλίο που συγκεντρώνει όλο το φάσμα της νομοθεσίας που αφορά τον κλάδο των μεταφορών. Το βιβλίο είναι ένα

πρόγραμμα χρόνων του Διδάκτορα Νομικής, συγχωριανού μας δικηγόρου Μιχαήλ Α. Πατεράκη. Έχει τίτλο «Νομοθεσία Οδικής Μεταφοράς Πραγμάτων». Αποτελείται από 850 σελίδες και προλογίζεται από τον αν. καθηγητή Νομικής του ΔΠΘ Κων/νο Παναγόπουλο. Ασχολείται με τα ζητήματα της οδικής μεταφοράς πραγμάτων, τα οποία και κατατάσσει σε τέσσερις ενότητες:

Η πρώτη ενότητα φέρει τον τίτλο «Συνθήκες Μεταφορές». Η δεύτερη ενότητα, με τον τίτλο «Ειδικές μεταφορές», αποτελείται από τρεις υπο-ενότητες:

Η πρώτη αναφέρεται στη μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων, δεύτερη αφορά τη μεταφορά ευπαθών τροφίμων και η τρίτη υπο-ενότητα αναφέρεται στις ταχυδρομικές μεταφορές (courier).

Η τρίτη ενότητα έχει τον τίτλο «Κοινή νομοθεσία». Η τέταρτη και τελευταία ενότητα περιλαμβάνει όλες τις διμερείς συμβάσεις που έχει υπογράψει η χώρα μας στον τομέα των οδικών μεταφορών με όλες τις ευρωπαϊκές χώρες αλλά και με απομακρυσμένες χώρες, κ.λπ.

Το βιβλίο αυτό έλειπε από την ελληνική αγορά και αναμφισβήτητα θα βοηθήσει τον ασχολούμενο με τις οδικές μεταφορές (επιστήμονα, επιχειρηματία), αφού το μεγαλύτερο μέρος των νομοθετημάτων τα οποία παραθέτει δεν είναι δημοσιευμένα σε κανένα νομικό περιοδικό.

Η "Ε" θέλοντας να είναι συνεπής ως προς το χρόνο έκδοσής της, ενημερώνει τους αγαπητούς συνεργάτες της ότι η ύλη που θα δημοσιευθεί στο επόμενο φύλλο θα πρέπει να έχει φτάσει στην εφημερίδα μέχρι 25/5/2006.

Οι οικονομικές προσφορές μπορούν να κατατίθενται στο τηλέφωνο 156/761034-33 της Εθνικής Τράπεζας ή να αποστέλλονται με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: Τσακιράκις Γιάννης, Σουλίου 124, 173 42 Αγ. Δημήτριος και στη συνέχεια να ενημερώνεται την εφημερίδα στο τηλέφωνο 9916613, για να σας σταθεί η σχετική απόδειξη.

Ιωση και S.O.S.

Εμπλεξ' η ανθρωπότητα με τω πουλίω τη γρίπη, μην έρθει στην πατρίδα μας θα πεθνούσα ντίτη.

Η γρίπη των πουλερικών είναι επιδημία χωρίς να θέλω, το θωρώ, θα μτώ στην αμαρτία.

Σε κόκκορα γη σ'όρνιθα η νόσος δεν κοιτάζει, κ'όπου βρεθεί αδιάφορα κάθε πτηνό δικάζει.

Γι'αυτό κάθε πουλερικό θα πρέπει να προσέχει σ'όποιο κοτέτσι και να μπει την αμαρτία έχει.

Τη γρίπη των πουλερικών φοβούμαι να μην πάθω κ'είντα τη θέλω τη ζωή άρματα σα δε θάχω.

Να κνηγώ, να πολεμώ και να ταλαιπωρούμαι, ετσά κατάρα να μη'ρθεί Θεέ σε παρακαλούμε.

Η γρίπη των πουλερικών μ'έχει προβληματίσει να μη ψοφήσει το πουλί που μου'χει δώσει η φύση.

Στη γρίπη των πουλερικών εγώ θα προσπαθήσω μη μου ψοφήσει το πουλί γιατί θ'αυτοκτονήσω.

Για τα πουλιά λέν' οι γιατροί και το επισημαίνουν να τα περιορίσετε για να μην κινδυνεύουν.

Εγώ πάλι σας συνιστώ π' τη δική μου πείρα, π' ένα ψιγάλι ετσά χαράς ποτέ μου δεν επήρα :

Πιέστε ρακί, πολύ ρακί, ως το λαϊμό να φτάσει, η γρίπη των πουλερικών ποτέ να μην σας πιάσει !

Η γρίπη των πουλερικών, τσουνάμια, καταγίδες αυτά δεν τσι τρομάζουνε τσ'άνδρες τσι μερακλήδες!

Προστατέψτε τη φύση!
Σεβαστείτε το περιβάλλον!
Η γη δεν έχει έξοδο κινδύνου!
Είμαστε σε αδιέξοδο!

Τερεζογιάννης,
ο γυιός του Χρήστου, ο μεγάλος

Από τη σύνταξη της «Ε»

Η «Ελευθερόπολις» θα ήθελε να επισημάνει στους συγχωριανούς μας και στους αναγνώστες μας ότι η κάλυψη των γεγονότων που σχετίζονται με το χωριό μας δεν γίνεται με συστηματικό τρόπο, λόγω έλλειψης μέσων. Αποτέλεσμα είναι, ιδιαίτερα από τα κοινωνικά γεγονότα (γάμοι, γεννήσεις, βαφτίσεις, θάνατοι, επιτυχίες κλπ) να καλύπτονται μόνο όσα πέφτουν στην αντίληψη μας και κατά καιρούς να συγκεντρώνουμε τις διαμαρτυρίες συγχωριανών μας για τις ελλείψεις. Η «Ε» έχει ανοικτές τις στήλες της για όποιον συγχωριανό θέσει έγκαιρα στη διάθεσή της, κείμενο που αναφέρονται στα κοινωνικά γεγονότα της οικογένειάς του, καθώς και μια φωτογραφία. «Ε»

Τα νέα του παιδικού σταθμού

ΣΤΙΣ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2005 στις 5.00 το απόγευμα πραγματοποιήθηκε η συνάντηση γονέων και κηδεμόνων του Παιδικού Σταθμού Αρμένων με το προσωπικό του σταθμού, την ψυχολόγο και τη μουσικό που συνεργάζεται με το σχολείο.

Σκοπός της συνάντησης ήταν η ενημέρωση των γονέων για το τρόπο λειτουργίας του Παιδικού Σταθμού, η γνωριμία με τους συνεργάτες.

Έγινε αναφορά στο καθημερινό πρόγραμμα που ακολουθείται στηριγμένο σε σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους και στο Αναλυτικό Πρόγραμμα του Υπ. Παιδείας.

Επίσης δόθηκαν πληροφορίες για το Πρόγραμμα μουσικής προπαιδείας που βασίζεται σε διάφορα μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα.

Παράλληλα με τις επισκέψεις της ψυχολόγου στον Παιδικό Σταθμό γίνονται ομάδες εργασίας γονέων, με την ψυχολόγο, κάθε δεκαπενθήμερο

με θέμα «Οι σχέσεις γονέων παιδιών: Πώς μπορώ να βοηθήσω στην ομαλή ανάπτυξη του παιδιού μου;»

Η παγκόσμια ημέρα του παιδιού

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού ο Παιδικός Σταθμός Αρμένων γιόρτασε τους λιλιπούτειους μαθητές του την Παρασκευή 9 Δεκεμβρίου. Η παιδική ψυχή έχει ανάγκη την στοργή, την αγάπη, την κατανόηση και τη φροντίδα. Μαζί με την κατανόηση τα παιδιά όλου του κόσμου έχουν δικαίωμα στην καλή διατροφή και την ιατρική παρακολούθηση.

Τα παιδιά έχουν δικαίωμα στο παιχνίδι, την ψυχαγωγία, ένα όνομα και μια εθνικότητα. Μα

πάνω απ' όλα έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση και μεγάλη ανάγκη από μια οικογένεια.

Ο Παιδικός Σταθμός Αρμένων γιόρτασε την Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού δίνοντας δώρα. Με αφορμή τη γιορτή κάλεσε χλόουν για να διασκεδάσει τους εορταζόμενους.

Από «τα εν δήμε»

τ. Οκτωβρίου - Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 2005.

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΚΟΡΩΝΑ

κόβει την βασιλόπιτά της

ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ των Αποκορωνιωτών πραγματοποιήθηκε στις 5-2-2006 η προγραμματισμένη Γενική Συνέλευση λογοδοσίας της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου Χανίων.

Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Γιώργος Γιακουμινάκης αφού καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους και τους ευχήθηκε μια καλή και ευτυχημένη χρονιά προχώρησε στον απολογισμό των πεπραγμένων και το σχεδιασμό δράσης για το 2006 που περιλαμβάνει

1. Ημερησία εκδρομή εντός του Μαρτίου σε περιοχή της Πελοποννήσου.
2. Διοργάνωση πρωτότυπης εκδήλωσης για τη μάχη της Κρήτης το δεύτερο Δεκαήμερο του Μαΐου.
3. Διήμερη ή τριήμερη εκδρομή του Αγίου Πνεύματος στη Χίο για εκδήλωση τιμής στον ήρωα των Βαλκανικών πολέμων Αξιωματικό του Ναυτικού Γιώργο Παστριζάκη από το Γαβαλοχώρι που έπεσε εκεί και υπάρχει στο Βροντάδο αδριάντας του.
4. Συμμετοχή στις καλοκαιρινές εκδηλώσεις στα χωριά του Αποκόρωνα.
5. Πολιτιστική εκδήλωση το Φθινόπωρο παρουσίασης βιβλίων Αποκορωνιωτών και των Λαϊκών ποιητών και μαντιναδολόγων του Αποκόρωνα.
6. Συμμετοχή στις εκδηλώσεις της απελευθέρωσης της Σιάτιστας 3,4,5 Νοεμβρίου.

7. Το Δεκέμβριο ετήσια συνεστιάση της Ομοσπονδίας.

Μετά τον πρόεδρο ο Ταμίας κ. Στέλιος Κατσουλάκης ανέγνωσε τον ισολογισμό εσόδων-εξόδων και τον προϋπολογισμό του 2006 και ακολούθησε η τοποθέτηση διαφόρων ομιλητών. Ακολούθησε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυδωνίας και Αποκορώνου κ. Ειρηναίος που όπως κάθε χρόνο βρίσκεται κοντά στους Αποκορωνιώτες της Αθήνας στην κοπή της πίτας τους, ευλόγησε την Βασιλόπιτα και ευχήθηκε στους παρισταμένους.

Η όλη εκδήλωση έκλεισε με παραδοσιακό κέρασμα.

Μας τίμησαν με την παρουσία τους ο Βουλευτής ΠΑΣΟΚ Χανίων, καταγωγή Αρμένιοι Αποκορώνου, κ. Νίκος Χριστοδουλάκης, ο Αναπληρωτής Νομάρχης Υπερνομαρχίας Αθηνών, καταγωγή Στύλος Αποκορώνου, Γιώργος Καστρινάκης και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Ανάπτυξης τμήματος Εμπορίου κ. Μανούσος Βολουδάκης Πολιτευτής Ν.Δ. στο Νομό Χανίων.

Μηνύματα με ευχές απέστειλαν ο Βουλευτής Ν.Δ Χανίων και τέως Υπουργός, καταγωγή Νιο Χωριό Αποκορώνου κ. Χρήστος Μαρογογιαννάκης και ο Βουλευτής ΠΑΣΟΚ Χανίων και τέως Υπουργός κ. Μανώλης Σκουλάκης.

Αισθανόμαστε υποχρέωση να ευχαριστήσουμε τον Σεβασμιώτατο, τους επίσημους και όλους που μας τίμησαν με την παρουσία των.

Η ροδαρά μας

Ρόδα, διατσέντα, γιασεμιά, κρίνα και μενεξέδες,
 μια ροδαρά αρμενιανή σας φέρν' απ' τσι μπαξέδες.

Μαντινάδες

Αγάπες δεκατέσσερις
 έκαμα στον καιρό μου,
 μα τούτηνα η γ' ύστερα
 θάν' ο θάνατός μου.

Αγάπα με πουλάκι μου,
 γιατί κι εγ' αγαπώ σε
 μιαν ώρα μόν' α δε σε δω
 κλαίω κι αναζητώ σε.

Αγάπη δεν εκάτεχα
 γλυκειά 'ναι γή πρικιά 'ναι
 μα δα μου την ορμήνεψες
 θεοτική φωτιά 'ναι.

Αϊλλοίμονος φωτιά 'φαγα
 και κάρβονα κατάπια
 δε μου τη σβήσαν τη φωτιά
 όσα νερά κι αν τ' άπια.

Αλάργο είναι και μακριά
 το ρόδ' απού μ' αρέσει
 κι οι μυρωδιές του έρχονται
 και την καρδιά μου καίσι.

Βασιλική πλατύφυλλε
 και μακροκοντυλάτε,
 από 'να μίλι κι από δυό
 η μυρωδιά γροικάται.

Οι μαντινάδες καθώς και οι παροιμίες που ακολουθούν είναι από το βιβλίο του Αντ. Γιανναράκη

Αντώνιος
 Γιανναράκης
 (Anton Jeanarakis)
 (1852-1909)

«Ασματα Κρητικά μετά διστίχων και παροιμιών»,
 Λειψία 1876).

Και μια άλλη μαντινάδα που μας την είπε ο σεβαστός φίλος
 της «Ελευθερόπολης» Μιχάλης Κοκολογιάννης:

Στα ενενήντα πορπατώ,
 στα εκατό σα φθάσω,
 και ύστερα θα το σκεφτώ
 αν πρέπει να γεράσω !

Παροιμίες

- Αγιού μην τάξεις τάξιμο
 μήτε παιδιού κουλούρι.
- Από σιγανόν ποταμό ψηλά τσι ποδάρες σου.
- Εις τα νιότα πούν' τα φρόνα;
 κι εις τα φρόνα πούν' τα νιότα ;
- Οντ' εσειούσαν την αγλάδα
 όσοι λάχανε εφάγα.

Αινίγματα

Ασπρος κάμπος, μάρυες αίγες, χαράς το νιό που
 τσι λαλεί. (γιδνηλ οιο πιαπήρηδλ)

Χιλιόβιτσο, χιλιόκλωνο, ποτές φύλλο δε βγάνει.
 (ιδρωσζ οι)

Χίλιοι μύριοι καλογέροι σ' ένα σκολειό δια-
 βάζουνε. (ζοροινζη)

Φεύγει, τρέχει, πάει, πάει κι οπίσω δεν κοι-
 τάει. (ζρηπιοα)

Αιτιολογίες (του Ναστρεττίν Χότζα)

Ο Χότζας είχε ένα σπαρμένο χωράφι στην περιοχή του Ακ-Σεχρό και κάθε μέρα παρακαλούσε το Θεό να βρέξει να ποτιστεί. Μια νύχτα λοιπόν π'ανοίξαν οι κρουνοί τ'ουρανού φώναξε τρισευτυχισμένος στη Χότζαινα :

- Σιούκουρ, Αλλάχ, Σιούκουρ, Αλλάχ (Δόξα σοι ο Θεός! Δόξα σοι ο Θεός!), σίγουρα τα σπαρτά μου θα με ξεπεράσουνε στο μπόι! Και μ' αυτή τη γλυκειά ελπίδα κοιμήθηκε, ενώ ο κατακλυσμός συνεχιζόταν. Κι όταν ξημέρωσε και επήγε στον κάμπο κι ενώ περίμενε να δει γιγαντωμένα τα στάχνα, δεν μπορούσε μήτε το χωράφι του να βρει, καθώς οι καταρράχτες από τα νερά είχανε παρασερμένα σπαρτά και τοίχους. Υψωσε τότε τα μάτια του στον ουρανό κι αποτεινόμενος στο Θεό του φώναξε αγριεμένος :

- Δεν φταίεις εσύ, εγώ φταίω που σου 'δειξα το χωράφι μου!

(Διασκευή του ανεκδότου από την αρχαϊζουσα στην δημοτική. Δημοσιεύθηκε στο «Βυζαντινόν Ημερολόγιον» τον 1888, σελ. 307).

Μία περίοδο ο Χότζας αναγκάστηκε να κάμει τον πλανόδιο τουρσουτζή (τουρσί, τουρσού, από το τουρκικό tursu). Αγόρασε δύο βαρέλια, αγόρασε λογιό λογιό τουρσιά από το παζάρι, τα φόρτωσε στον Καράογλαν (Καράογλαν ήταν το όνομα του γαιδάρου του Χότζα, αχώριστου συντρόφου

του) και βγήκε να τα πουλήσει στους μαχαλάδες. Το εμπόρευμα για να πουληθεί στους μαχαλάδες ήθελε να το φωνάζει.

Καθώς όμως έκαμε ν'ανοίξει το στόμα του και να διαλαλήσει το πράμα του:

τουρρρρρ... να σου λοιπόν την ίδια στιγμή αρχινούσε ο γάιδαρος του να γκαρίζει.

Λες και ζήλευε τη φωνή του αφεντικού του. Αυτό γίνηκε μερικές φορές. Ο Χότζας ήτανε στα μπουρνία του. Κι όταν πάλι άνοιξε το στόμα να διαλαλήσει το πράμα του και πριν ακόμα προλάβει να ολοκληρώσει το τουρρρρρ... αρχίνησε πάλι το ζωντανό να γκαρίζει. Δεν άντεξε πια ο Χότζας και θυμωμένος :

- Μωρέ κεπαζέ (άτιμε) του φώναξε τον γαιδάρο του, εσύ θα το πουλήσεις το τουρσί ή εγώ !

(Από το βιβλίο του Στ.Μπαγιόπουλου
 «Ναστρεττίν Χότζας, Αθήνα 1965).

Της Ροδαράς τούτης τα ρόδα
 τα κορφολόγα 'πο τα περβόλια
 Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Καθαρογλωσσίδι

Φραγκοραφτάδιχο ξεβρακοτοιξε βρακοτοφρα-
 γκοραφτάδιχο.

Αόγου χάριν

Διάκος

Μέρα του Απρίλη
 πράσινο λάμπος,
 γελούσε ο κάμπος
 με το τριφύλλι

Ως την εφίλει
 το πρωινό θάμπος,
 η φύση σάμπος
 γλυκά να ομίλει

Εκελαιδούσαν
 πουλιά πετώντας
 όλο πιο πάνω.

Τ' άνθη ευωδούσαν
 κι' είπε απορώντας
 «Πώς να πεθάνω;».

Κώστας Καριωτάκης
 (1896-1928)
 Ο ποιητής τον Αύγουστο
 τον 1923.
 Σχέδιο του ζωγράφου-
 σκιτσογράφου Νίκου
 Καστανάκη (1896-1962)

Κώστας Καρνωτάκης

Το γραμματσάκι του γέρω

Ο Μπουρίκος ο Β΄ τση Φανής

κι άλλες ιστορίες παλιών αρμενιανών τετράποδω γαϊδάρω...

Εγάρηρα, γιατί'απού λέτε, συντέκνοι αναγνώστες, στο χωριό από την περιπλάνησή μου του καλοκαιριού στην πρωτεύουσα. Κι ως έφταξα εις τσ' Αρμένους, επήρ'αξημέρωτα τσι δρόμους τω χωραφιώ, να συσκεφτώ και να διαλογιστώ με το νού μου. Μα ως εμπήκα στη ρούγα¹ για τσ' Ασπρούγους, θωρρώ... καβαλίνες στη στράτα.

-Ντε διάολε, ντέ! Πού βρέθηκε μωρέ, αναρωθιόμουνε, γάιδαρος τετράποδος στο² Αρμένους αφού ο Μπουρίκος απού'χε η Φανή, γέρικος ως ήτονε, τση ψόφισε από καιρό και δεν περιγράφονται τα βάσανά τ'η ν' ανοίγει λάκκο για να τότε θάψει. Ωσπου επέμβηκε ο Καλούδης και βοήθηξε με το τραχτέρι στ'άνοιγμα του λάκκου και στο σήκωμα του γαϊδάρου. Γιατί με το ν'αφανιστούν οι γαϊδάροι, εμπάζωσαμε το Πυργολίκι, όπου τσι πετούσαμε σαν ετινάζανε τα πέταλα. Και ποιόν να ρωτήξω να μάθω; Απού ο παλιός μας ληξιαρχος ούλω τω ζωντανώ, δίποδω και τετράποδω, η συγχωρεμένη η Βαρδολενιά, εκατό χρονώ ως ήτονε, εμετακόμισε στον Προφήτη Ηλία κι από τότες ό,τι γκαστροφθεί, γεννήσει, αγοραστεί γη έρθει με τ'αφεντικό του να παραθερίσει στο χωριό, δεν καταγράφεται μπλιό³ σ'επίσημο χαρτί...

Εξέχασα να σάσε πω, πως στην περιπλάνησή μου του καλοκαιριού στην Αθήνα, εμπήκα και στον Εθνικό Κήπο, όπου το αξιοθέατο ήτονε, είντα θαρρείτε ένας... γάιδαρος. Μαζωμένα τα δασκαλάκια νιους σχολειού όξω από το κλουβί του κι η δασκάλα των έδειχνε και των εξήγα είντα μέρος τση Δημιουργίας ήταν εκείνο το άγνωστο ζωντανό που θωρούσαν και τσι μεγάλες υπηρεσίες που πρόσφεραν οι προγόνι του στην ανθρωπότητα. Εξέχασε μόνο να τώνε πει των κοπελιώ πως ως και βυζάστρα σπουδαία εχρημάτισε η λουχούνα γαϊδούρα, καθώς τω γάλα τ'η είναι ανάλαφρο και θρεφτικό σαν τση λουχούνας γυναικας. Γράφω βέβαια για καιρούς παλαιούς, τότες που οι μανάδες βυζάνανε, όσες εκατεβάζανε γάλα, τα κοπέλια τωνα και δεν τα ταίζανε σαν τ'η σημερινές σκόνης και κοσέρβες για να μην νταντουλοβυζιάξει³ το βυζί και χάσει το κάλλος τση η ρώγα...

Μ'από τσι καβαλίνες ξεκινήσαμε και στσι λουχούνες καταλήξαμε. Γυρίζοντας, το λοιπόν, από τα χωράφια, είδα καινούργιο γαϊδαρο τση Φανής, ιδιοχτησία και τούτος, καθώς μου'πε η ίδια, ο Μπουρίκος ο Β΄, με τ'όνομα, καλορίζικος να τση βγει και σ' ανώτερα ν' αξιωθεί, μεγίριζα να προμηθεντεί την άλλη βολά.

Η αθιβολή⁴ όμως για το Πυργολίκι μου'φερε στο νού έν'άλλο περιστατικό, τότες που ψόφισε ο Μπουρίκος του Γιώργη του Κουμαντανέ, κι επήγε ντελόγο⁵ ο Γιώργης στσι Καλύβες να τηλεγραφήσει του γιού ντου του Κυριάκου πως εψόφισε ο γάιδαρος και να του μπέψει⁶, χωρίς καθυστέρηση μονέδα,

για ν'αγοράσει καινούργιο κτήμα⁷ γιατί ήτονε καιρός για θέρισμα κι αλώνισμα τω σπαρτώ. Το τηλεγράφημα, όπως το σύνταξε ο Κουμαντανέ, με τα λίγα γραμματσάκια που κάτεχε, έγραφε:

«Γάιδαρος Μπουρίκος εψόφισε. Πατέρας σου Γιώργης».

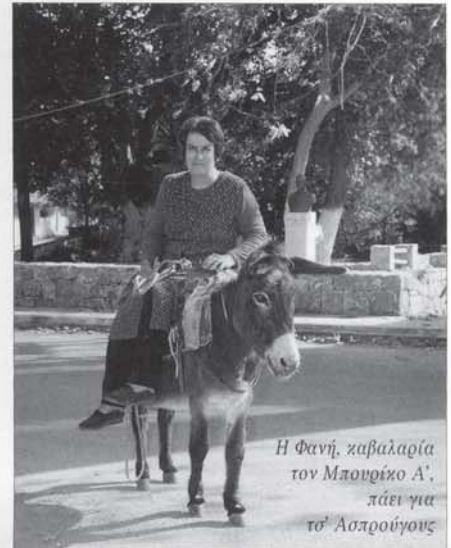
Μα τού'παν οι υπάλληλοι πως δεν είναι πρόπον ν'αναγράφουν στα τηλεγραφήματα μπουρίκους, ψόφους και γαϊδάρους, με το συμπάθιο. Γιατί θα ξεφτιλίσουνε τον τελέγραφο και θα τσι κνηγούν οι προϊστάμενοί τους. Και σαν των είπε ο Γιώργης πως ο γάιδαρος ήτονε γριπλιασμένος από το Μάη που βρέχονταν ολονυχτίς, δεμένος στο λιβάδι, κι η αρρώστια του ήτονε γνωστή στον Κυριάκο, σκεφτήκανε πως θαν'εκαταλάβαιν εκείνος τα συμβάντα και δεν εχρειάζοντανε να τηλεγραφούν ανάρμοστες λέξεις του χωραφιού και τ'αχουριού. Κι ανασυντάζανε τότες το τηλεγράφημα στα ελληνικά:

«Ασθενής απεβίωσε πατέρας σας Γεώργιος», υπογραφή.

Κι ο Κυριάκος, ετσά⁸ που το διάβασε ως τ'ο λαβε, εννόσησε βέβαια πως ο πατέρας του ο Γιώργης ήταν ο «ασθενής» που «απεβίωσε». Γιατί πού να φαντάζοντανε πως τέτοιες πολυτέλειες, ως ήτον τα τηλεγραφήματα τω καιρώ εκείνω, θ'απονέμονταν μετά θάνατον στον κουτσάφη τον Μπουρίκο, με το μαγιασίλι⁹ στον αστράγαλο και τη μαδημένη ορά. Κι επήγε να κουζουλαθεί το κοπέλι, ξαφνικά ως του'ρθε η είδηση κι ετηλεγράφησε κι εκείνο πως ευθύς αναχωρεί για τσ'Αρμένους φαμελιακώς για να «παραστεί» στη κηδεία.

Κι εμαθεύτηκε τω τηλεγράφημα ως τ'εφερε ο Βαρδής κι εγίνηκε τέτοιο αναμπουμπουλούκι¹⁰ στην Πλατέα κι ούλοι τζιριτούσανε ξεχαχανισμένοι από τα γέλια στον Κουμαντανέ να τότε συλληπηθούν, λέει, για το πένθος του, ρωτώντας τονε μάλιστα για την ώρα τση κηδείας κι αν θα βγάλει λόγο ο Μπακλατζής γη μόνο ο παπά-Λευτέρης. Του γυρευόανε μάλιστα να τσι κεράσει και καφέ τση παρηγορίας, γιατί των ήρχονε λέει, λιγωμάρα¹¹ από τη λύπη για τον Μπουρίκο. Κι αυτός βέβαια τσι περιποιούντανε τσι πεξεβέγκιδες ως τ'αποκάλλιε σιχιτριζόντάς τους και φιλοδωρώντας τους μ'ένα σφακελίδι¹² για κέρασμα. Και σαν να μην έφτανε τούτο το μασκαραλίκι¹³ τ'ο κάμε ο τρικέρης και την ώρα που κουβάλλε ο Γιώργης τω γαϊδαρο στο Πυργολίκι, να καταφτάσει η καράκα¹⁴ του Λαγουμιτζή «Τα Ιεροσόλυμα» με τον Κυριάκο και τα γυναικόπαιδα του, ντυμένους κατάμαυρα με πλερέζες οι γυναίκες, στεφάνια και πούλονδα στα χέρια, να σουρομαδιούνται¹⁵ από τη λύπη τους για τη συμφορά που τ'ήβρε στα καλά καθούμενα, με τη θανή του... Μπουρίκο.

Κι είπαμε πως ετροζαθήκανε φαμελιακώς οι Κουμαντανάδες! Είπε μάλιστα τότες ο Δημαρχάκι, πως Ψιλό πράμα είναι, κακονίζικα¹⁶ τ'ανθρώπου ο νου! Μα κι ο Κυριάκος και τα γυναικόπαιδα

του, πάθανε σύγχυση, χαρά και τρομάρα μαζί. Και δεν εκατέχανε είντα να πράξουν: να γελούνε πασίχαροι και να καταφιλούνε τον πατέρα Κουμαντανέ, τον θανόντα και αναστάστα εκ νεκρών, γη ν'ασφεντουρίζουνε¹⁶ στεφάνια και πούλονδα και να τζιριτούνε απού φύγει-φύγει, να γλιτώσουνε τσι χουβές¹⁷ και τσι χτύπους των ντενεκέδων που καταχτυπούσαμε τα κοπέλια, σα να'τονε μέρες των κουκουγέρω¹⁸. Και τω χειρότερο 'τονε που τω ρεζιλίκι μας μαθεύτηκε από τον Λαγουμιτζή σ'ούλο τον Αποκόρωνα και μάζε γιουχαίζανε για καιρό οι μονοστίβανοι για το «πένθος» μας. Ως κι ο Παντελογιάννης έγραψε μικρό περιγελαστικό τραγούδι... επικήδειο του Μπουρίκο, που την αρχήν του θα σας την αναπλάσω μ'όσες λέξεις θυμούμαι:

«Τά μαθες Αρετούσα μου,
τα θλιβερά μαντάτα
του Κουμαντανέ εψόφισε
ο γαϊδαρος στη στράτα.
Μοιρολογάται ο Κουμαντανέ,
χτυπιέται ο καχορίκος¹⁸
που ξέντωσε κι εξέπνεψε
ο αείμνηστος Μπουρίκος.
Εψόφησες παντέρημε,
εψόφησες πουλάρι,
και πώς θαν'αλωνέψουμε
οφέτος τω κριθάρι
και πώς θα πηάνομ'εις τσ'ελιές,
στο θεριστό, στο τρύγος,
στσι λουτρουγές τ'Αη-Γιανιού¹⁹,
μη μας τινάξ' ο ρίγος.
Και ποιος θα μάζε κουβαλεί
από τα Καμαράκια²⁰
τσιμούλια²¹, μπάμιες και ψαρές²²,
βρούβες και ραπανάκια...»

Τούτο το τραγούδι του Παντελογιάννη, μα κι ένα άλλο του Χαράλαμπος.

οι παλαικές μας φωτογραφίες

Στη φωτογραφία διακρίνονται από τ' αριστερά: Η Ελένη Γιαπιτζάκη-Χαιρετάκη, η μητέρα της Μαρία (Θεοφάναινα) Τσακίρακη-Γιαπιτζάκη, και ο Αντώνης Χαιρετάκης, σύζυγος της Ελένης και πατέρας της Κατερίνας και του Βασίλη, παππούς της Ελένης Χαιρετάκη-Σταματιάδη, του Αντώνη και του Μανώλη Χαιρετάκη.

Συνεχίζουμε να δημοσιεύουμε τις παλαικές φωτογραφίες που κατά καιρούς μας έχουν αποστείλει οι αναγνώστες μας, συγχωριανοί και φίλοι. Πιστεύοντας πως η διατήρηση της ιστορικής μνήμης και της ιστορίας ενός τόπου είναι καθήκον μας θα συνεχίσουμε να δημοσιεύουμε τις εικόνες από τα πρόσωπα που πρωταγωνίστησαν στην ιστορία του χωριού μας.

Ευχαριστούμε όλους τους αναγνώστες της εφημερίδας μας που ευγενικά και ανιδιοτελώς συμβάλλουν σε αυτή την προσπάθεια. .

Από τ' αριστερά διακρίνονται: Η Ελένη Χαριτάκη-Μαρκογιαννάκη, γυναίκα του Γιώργη Μαρκογιαννάκη (Κουτσουνογιώργη) και η Ειρήνη Χαριτάκη-Χαλβαδάκη, γυναίκα του Γιώργη Χαλβαδάκη (Ρήγα).

Η πολύτιμη φωτοθήκη της «Ελευθερόπολης»

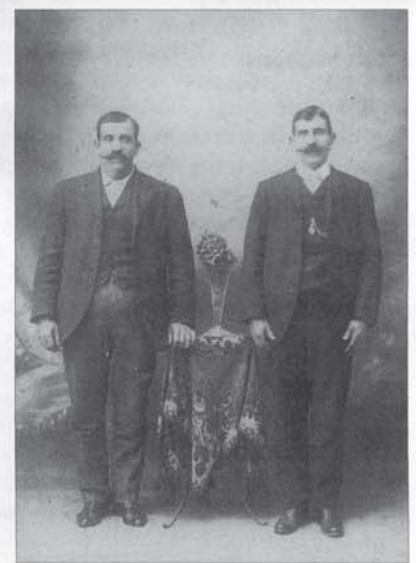
Όταν ξεκινήσαμε την δημοσίευση φωτογραφιών Αρμενιανών ανθρώπων μας στην «Ελευθερόπολη», δεν είχαμε και τόσο συνειδητοποιήσει πως με τον καιρό, φύλλο με φύλλο, δημιουργήσαμε μια σημαντική φωτοθήκη των Αρμενίων, η οποία, πέραν της συγκρίσης που νοιώθεις να βλέπεις τις ωραίες μορφές των προγόνων σου, μητέρων και πατέρων του χωριού, παρέχουν και μίαν ανεκτίμητη συνεισφορά ιστορικών ντοκουμέντων στον αυριανό ιστορικό του, καθώς είναι γνωστό πως μία εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις. Μια εικόνα μάλιστα απόμακρων καιρών, όταν η φωτογραφία ήταν είδος πολυτελείας, σπάνιο και δυσκολοαπόκτητο, ιδίως, στα χωριά, μακριά από φωτογράφους δνεσέυτετους, πανάκριβους και απρόσιτους.

Και για να το κάμω πλειάδι λειανά, θα επαναλάβω εδώ όσα έγγραφα παλιότερα αναφερόμενος στην αξία και τη σημασία ως ιστορικού ντοκουμέντου της φωτογραφίας του δημοσιεύτηκα στο φύλλο 17, σελ. 13 της «Ελευθερόπολης» του Παρθεναγωγείου Αρμενίων, σχολικού έτους 1909-1910, η οποία λέει πολλά στον φιλόστορο που ξέρει να την «διαβάσει»: Για την Παιδεία, τα σχολεία και τα Γράμματα της εποχής, την διάπλαση, έκφραση, εμφάνιση, ένδηση, υπόδηση των παιδιών του χωριού. Δείχνει δηλαδή ότι στην Κρήτη της όψιμης Τουρκοκρατίας και της πρώτης δεκαετίας του περασμένου αιώνα, σε χωριό μάλιστα και στον πιο πιζουλο κοινωνικό χώρο, όπου γραδάρεται ο πολιτισμός ενός τόπου: στο χώρο των Γραμμάτων, πνέει ένας εντυπωσιακός αέρας Παιδείας και καλλιέργειας.

Η φωτογραφία με τα όμορφα, ήμερα, ήρεμα, φροντισμένα, μοντέρνα και με χάρη ντυμένα καλοθερμιμένα και διόλου φοβισμένα παιδιά, με μια δασκάλα μ'αρχοντική περιβολή άνεση κι ευγενική έκφραση, την **Ελένη Ι. Βιριράκη**, δεν υπολείπεται φωτογραφίας κολλεγίου θηλέων πολιτισμένης ελευθέρης, εύπορης ευρωπαϊκής χώρας. Η φορεσιά, η ποδεσιά κι η στόλιση των κοριτσιών εκείνων, δείχνουν καλό πολιτισμικό, αισθητικό και βιοτικό επίπεδο, κι όχι μόνο για κείνη την εποχή. Δείχνουν ακόμη όχι αντάρξη, αλλ'ανταλλακτική οικονομία, δηλαδή επικοινωνία και συναλλαγές με το αστικό κέντρο, τα Χανιά - την πόλη, εστία τότε της διεθνούς διπλωματίας, εστία κοινωνικής, φιλολογικής, πνευματικής και οικονομικής ζωής.

Τα ίδια μπορούν να ειπωθούν και για τη φωτογραφία του φύλλου 15, σελ. 11 της «Ε», πάλι του Παρθεναγωγείου Αρμενίων, με άλλη δασκάλα και άλλα κορίτσια και διαφορετικό, καλλόγυστο πάντα ντύσιμο και «χτένισμα». Αφορμή να γραφτούν τα παραπάνω στάθηκε η πρόσφατη αποστολή των έξι φωτογραφιών που κοσμοούν τη σελίδα αυτή της «Ε». Αποστολείς τους η **Κατερίνα Χαιρετάκη** και η **Μαρίκα Χαλβαδάκη**. Και στις δύο καλές μας κοπέλλες, καθώς και σ'όλους που μας έχουν στείλει φωτογραφίες των «παλιών» μας, εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας γιατί χάρις στη συμβολή τους μπορούμε σήμερα να μιλάμε για φωτοθήκη των Αρμενίων.

X.MII.

Στη φωτογραφία διακρίνεται στ' αριστερά: Ο Θεοφάνης Γιαπιτζάκης, πατέρας της Ελένης Γιαπιτζάκη-Χαιρετάκη, του Γιάννη και του Κωστή, παππούς της Κατερίνας και του Βασίλη Χαιρετάκη, της Φανής Γιαπιτζάκη-Καλούδη και του Φάνη Γιαπιτζάκη.

Και στα δεξιά: Ο Γιάννης Γιαπιτζάκης, αδελφός του Θεοφάνη, πατέρας της Κατίνας Γιαπιτζάκη-Γαβριλάκη και παππούς του Γιάννη Γιαπιτζάκη.

Πάνω: Νοέμβριος 1951 Νέα Ιωνία Αττικής. Αναστασία Χαλβαδάκη, καθιστή, σύζυγος του Γιώργου Χαλβαδάκη, με τρία από τα παιδιά τους Σοφία (αριστερά), Λευτέρη και Χρυσούλα (Αυστραλία).

Κάτω: Βασίλης, αριστερά και Λευτέρης Χαλβαδάκης παιδιά του Γιώργου Χαλβαδάκη.

Οι φωτογραφίες προέρχονται από το αρχείο της Βασιλικής Χαλβαδάκη - Κιμουλάκη, κόρης του Λευτέρη Χαλβαδάκη, με την οποία μας έφερε σε επαφή ο Νίκος Κιμουλάκης, καλός φίλος και βοηθός της «Ελευθερόπολης»

Φωτ 9. Από αριστερά Γιάννης Νικητάκης - Νικητογιάννης, Αμερικανός από την οικογένεια Κουρομιχλάκη, Αντόνης Κουτσουπάκης.

Γεώργιος Βαγιωνάκης (1879 - 1972) και Ελένη Βαγιωνάκη το γένος Παρασκευουδάκη (1876 - 1966). Φωτογραφία από το αρχείο του Γιάννη Βαγιωνάκη.

Διακρίνονται από τ' αριστερά: Ο γιατρός Γιώργης Μιχελιογιάννης, ο μικρός από το Φρε Τζιτζικαλάκης, ο Γιώργης Χαλβαδάκης ή Ρήγας, φουρνάρης «γιατρός τη πείνα» αυτός, ο παπά Λευτέρης Παπουτσάκης και ο Στέφανος Αντ. Κουτσουπάκης.

Φωτ 7. Η από δεξιά ο Δημήτρης Αβερχάκης (καθήμενος) με την εγγονή του Ελένη στα πόδια του και δίπλα του ο γιός του Μιχάλης με τον Δημήτρη (γιό του Μιχάλη) στα πόδια του. Φωτογραφία από το αρχείο της Ελένη Ροκάκη Κοντεζάκη.

η πρώτη συνάντηση του χρόνου

Η καθιερωμένη κοπή της πίτας και η γενική συνέλευση του συλλόγου πραγματοποιήθηκε την Κυριακή, 22 Ιανουαρίου 2006, στην αίθουσα της Παγκρητίου Ενώσεως, στο κέντρο της Αθήνας. Χωριανοί και φίλοι, πιστοί στο ετήσιο ραντεβού του συλλόγου, αφήφισαν τη βροχή που αφειδώς έπεφτε από το πρωί και με περίσσια χαρά και διάθεση έσπευσαν να τιμήσουν το γεγονός. Όπως κάθε χρόνο, τα μέλη του ΔΣ του συλλόγου είχαν φροντίσει για το κέρασμα των παρευρισκόμενων, κι έτσι... εκτός από την πρωτοχρονιάτικη πίτα, μια σειρά από αλμυρούς μεζέδες, αναψυκτικά για τους νεότερους και τσικουνδιά για τους παλαιότερους και πιο τολμηρούς (λόγω της ώρας) στόλισαν το τραπέζι, γέμισαν τα πιάτα αλλά και τα ποτήρια μας.

Επιμέλεια: Κική Βασσάλου, Γεωργία Μαρινάκη

Η γενική συνέλευση

ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ άνοιξε ο πρόεδρος του συλλόγου Αρμενιανών «Ο Κριτοβουλίδης», Γιάννης Τερεζάκης με ευχές για καλή χρονιά, υγεία και προκοπή, ενώ ακολούθησε η διαδικασία της γενικής συνέλευσης με πρόεδρο το Γεώργιο Φρεσκάκη και γραμματέα τη Γεωργία Μαρινάκη.

Με ευχές ξεκίνησε το σύντομο χαιρετισμό του ο κ. Φρεσκάκης, ανοίγοντας τις εργασίες της γενικής συνέλευσης και δίνοντας το λόγο στον πρόεδρο του συλλόγου, Γιάννη Τερεζάκη, ο οποίος προχώρησε στον ετήσιο απολογισμό των δραστηριοτήτων-εκδηλώσεων του συλλόγου για το 2005.

Ετήσιος απολογισμός των δραστηριοτήτων-εκδηλώσεων του Συλλόγου για το 2005

- 3 **Απριλίου:** Συμμετοχή στη γενική συνέλευση και τις εκλογές της Κρητικής Εστίας
- 10 **Απριλίου:** Εκπροσώπηση του συλλόγου στην εκδήλωση για τον Ελευθέριο Βενιζέλο στο Μέγαρο Μουσικής, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας.
- 17 **Απριλίου:** Ημερήσια εκδρομή στον Αη-Γιάννη το Ρώσο και τη Λίμνη Ευβοίας.
- 22 **Μαΐου:** Εκπροσώπηση του συλλόγου στο Λαγονήσι στα αποκαλυπτήρια μνημείου της Μάχης της Κρήτης.
- 26 **Μαΐου:** Παρουσίαση του συλλόγου και του χωριού από τον πρόεδρο του συλλόγου στον τηλεοπτικό σταθμό «Τηλεφώς», ύστερα από πρόσκληση του σταθμού.
- 28 **Μαΐου:** Κατάθεση στεφάνου στο Πολεμικό Μουσείο για τη μάχη της Κρήτης, στο μνημείο του αστράτευτου μαχητή της Μάχης της Κρήτης.
- 31 **Ιουλίου:** Τέλεση του μνημοσύνου του Παντελή Καβρουλάκη στους Αρμένους, με τη συμμετοχή και της ενορίας Αρμένων.
- 15 **Αυγούστου:** Αρτοπλασία υπέρ υγείας των απανταχού Αρμενιανών στην Παναγία των Αρμένων.
- 17 **Αυγούστου:** Ημερήσια εκδρομή από τους Αρμένους στο Λουτρό Σφακίων - Χώρα Σφακίων - Ανώπολη - Αράδαινα.

- 19 **Αυγούστου:** Γλέντι στο χωριό με Αρμενιανούς καλλιτέχνες στη λύρα και το λαούτο.
- 4 **Νοεμβρίου:** Συμμετοχή με την Ομοσπονδία Σωματείων Αποκορώνου στις εκδηλώσεις για την Απελευθέρωση της Σιάτιστας
- 2 **Δεκεμβρίου:** Συμμετοχή και εκδήλωση για τα 25 χρόνια από την ίδρυση της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου, όπου ο σύλλογος μας τιμήθηκε για την προσφορά του και τη συμμετοχή του στα πολιτιστικά δρώμενα.

24 **Δεκεμβρίου:** Συμμετοχή σε Χριστουγεννιάτικη εορταστική εκπομπή του τηλεοπτικού σταθμού «BLUE SKY», όπου παρουσιάστηκαν οι προσεχείς εκδηλώσεις του συλλόγου. Ανανέωση της ιστοσελίδας του συλλόγου στο internet, αγορά 100 πλαστικών καρεκλών για εκδηλώσεις στο χωριό, συνέχιση της έκδοσης της εφημερίδας «Ελευθερόπολις», βελτίωση της εμφάνισης του γραφείου και παρακολούθηση των τεκταινόμενων στο χωριό με παρέμβαση, όπου καταστεί δυνατόν και εφικτό.

Στην συνέχεια ο κ. Τερεζάκης ζήτησε οικονομική συνδρομή και ενίσχυση από τους συγχωριανούς,

με σκοπό την περαιτέρω ενδυνάμωση και ευημερία του συλλόγου, ώστε να μπορεί να επιτύχει μεγαλύτερους στόχους μελλοντικά. Δήλωσε ότι ο σύλλογος δε χρωστάει χρήματα πουθενά, ωστόσο στο ταμείο του υπάρχει το ποσό των 460 ευρώ μόνον. Πρόσθεσε ότι τόσο η πίτα όσο και το κέρασμα της εκδήλωσης ήταν προσφορά μελών του ΔΣ του συλλόγου «ο Κριτοβουλίδης» και ανακοίνωσε το άνοιγμα του γραφείου του συλλόγου σ' όλους τους Αρμενιανούς. Έκλεισε την ομιλία του ευχαριστώντας τους παρευρισκόμενους για την παρουσία τους στην εκδήλωση αλλά και τους απανταχού Αρμενιανούς και φίλους για τη γενικότερη προσφορά τους στην

Η κοπή της πίτας

ΚΑΤΟΠΙΝ, αφού ο πατήρ Εμμ. Καβρουλάκης ευλόγησε την πίτα και ευχήθηκε καλή χρονιά, ο πρόεδρος του συλλόγου, Γιάννης Τερεζάκης, έκοψε την πίτα. Το φλουρί έτυχε στη Ρένα Καβρουλάκη συζ. Δημητρίου.

Μεταξύ άλλων, την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους, ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου, Γιώργος Γιακουμινάκης και η πρόεδρος του Συνδέσμου Γυναικών Ν. Χανίων, Στέλλα Συμβουλάκη-Κουράκη. Επίσης, παρέστησαν από το σύλλογο Κεφαλά η Μαίρη Χατζηδάκη, από το σύλλογο Εμπρόσνερου ο Μανώλης Θυμιανός, από το σύλλογο Παιδοχωριού ο Γιώργος Αποστολάκης, και από το σύλλογο Καλαμιτσίου Αμυγδάλι οι Βουβάκη Μαριάννα και Βουβάκη Λέλα. Γραπτό χαιρετισμό και ευχές απέστειλαν οι βουλευτές του Ν. Χανίων, Στέλιος Νικηφοράκης και Μανώλης Σκουλάκης.

πορεία του συλλόγου και της εφημερίδας.

Στη συνέχεια απεύθυνε χαιρετισμό ο κ. Χριστοδουλάκης, βουλευτής, Ν. Χανίων, και πρώην υπουργό Οικονομίας & Οικονομικών. Ο κ. Χριστοδουλάκης ευχήθηκε καλή χρονιά σ' όλους τους Αρμενιανούς, χαιρέτησε την εκδήλωση και μίλησε με κολακευτικά λόγια για την έκδοση της εφημερίδας «Ελευθερόπολις». Κάλεσε τα νέα παιδιά να συμμετάσχουν πιο ενεργά στην προσπάθεια για την συνέχιση του συλλόγου, μια και όπως είπε υπάρχει η μαγιά από αρκετούς Αρμενιανούς επιστήμονες και πρέπει αυτοί ν' αξιοποιηθεί, καταλλήλως.

Κατόπιν έλαβε το λόγο ο πρόεδρος του συλλόγου, Γιάννης Τερεζάκης, και αφού αναφέρθηκε στην απώλεια αγαπημένων προσώπων του χωριού, κρατήθηκε ενός λεπτού σιγή. Εν συνεχεία, αναφέρθηκε στα ευχάριστα γεγονότα που σημάδεψαν το 2005 με κυριότερο το μεγάλο αριθμό παιδιών από το χωριό, που πέτυχαν την εισαγωγή τους στις ανώτερες και ανώτατες σχολές και τους ευχήθηκε συγχαρητήρια για τις επιτυχίες τους και καλή πρόοδο.

Δέκα χρόνια «Ελευθερόπολις»

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ και διευθυντής της εφημερίδας «Ελευθερόπολις», Γιάννης Τσακιράκης, ανάμεσα στα άλλα αναφέρθηκε και στα εξής:

Αρχικά ευχήθηκε καλή χρονιά και προκοπή στο χωριό και τους Αρμενιανούς. Κατόπιν κάνοντας απολογισμό τόνισε ότι θα κάνει τρεις αναφορές με γνώμονα τις ευκολίες και τις δυσκολίες που αφορούν στην έκδοση της εφημερίδας.

Ο ίδιος σημείωσε ότι η δεκάχρονη αέναη ύπαρξη της εφημερίδας αποτελεί κεφάλαιο σημαντικής αξίας για τους Αρμενιανούς και την ιστορία τους. Μολοντί -όπως δήλωσε- στην αρχή δεν υπήρχε η αισιοδοξία για την περαιτέρω πολύχρονη έκδοση της τελικά αυτό διαψεύστηκε ευχάριστα, μιας και 39 τεύχη έχουν εκδοθεί έως σήμερα. Επιτυγχάνει τους στόχους της:

- την επικοινωνία των Αρμενιανών μεταξύ τους και
- την αναφορά στην ιστορία των Αρμενιανών και του τόπου τους.

Ακολούθως, αναφέρθηκε στις δυσκολίες της έκδοσης της εφημερίδας με κυριότερο αυτό της έλλειψης οικονομικών πόρων και ζήτησε γι' αυτό την αρωγή του συλλόγου. Τόνισε ότι από τα 1500 φύλλα, που κυκλοφορούν κάθε φορά, 160 διατίθενται στο χωριό, 200 στην Αθήνα σε συγχωριανούς, και τα υπόλοιπα σε φίλους και στο εξωτερικό.

Για την ύλη της εφημερίδας ανέφερε ότι καθιερώθηκε η στήλη με φωτογραφίες από το παρελθόν, ενώ κάλεσε όλους τους Αρμενιανούς να βοηθήσουν στον εμπλουτισμό του περιεχομένου της εφημερίδας με τέτοιου είδους υλικό. Ιδιαίτερη μνεία έκανε στην προσφορά του Χαράλαμπου Μπουρνάζου, τον οποίο ευχαρίστησε

για την καίρια συνδρομή του. Επίσης, ευχαρίστησε τη δημοσιογράφο, Κική Βασσάλου, και όλους, όσοι βοηθούν για το σκοπό αυτό.

Η εφημερίδα, επισήμανε ο κ. Τσακιράκης, αποσκοπεί στο να δώσει χαρά και επικοινωνία σε μοναχικούς ανθρώπους και όχι μόνο, τον εσωτερικού και του εξωτερικού και τυχαίνει ταυτόχρονα της αποδοχής του πνευματικού κόσμου τόσο της Αθήνας όσο και των Χανίων, όπου με διθυραμβικές κριτικές πλέκουν το εγκώμιο της στον Τύπο.

Ως αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αυτής της θετικής αντίδρασης ο κ. Τσακιράκης ανέγνωσε ένα άρθρο από την εφημερίδα «Χανιώτικα Νέα» της κ. Κακατσάκη σχετικά με την έκδοση της «Ελευθερόπολις», το οποίο δημοσιεύεται στη σελίδα 10, όπου ανέφερε μεταξύ άλλων, πόσο τη συνεπήρε η ανάγνωση της εφημερίδας και δη «το γραμματσάκι» του γερο-Χαράλαμπου, «το άρωμα της Ροδαράς», το ποίημα για το «γέρο-Πλάτανο», το ρεπορτάζ από τη Σιάτιστα κ.ά.

Κλείνοντας την ομιλία του, ο εκδότης και διευθυντής της «Ελευθερόπολεως», Γιάννης Τσακιράκης υπογράμμισε ότι χρειάζεται κόπος, χρόνος, αλλά και χρέιμα για να καταστεί δυνατή η συνέχιση της έκδοσης της εφημερίδας και ευχαρίστησε για την αγάπη και το ενδιαφέρον τους όλους τους αναγνώστες. Τέλος, ευχαρίστησε τους παρευρισκομένους για την παρουσία τους στην εκδήλωση, ενώ εξέφρασε και ιδιαίτερες ευχαριστίες στο Θεόδωρο Κουτσουπάκη, ο οποίος με τη σημαντική οικονομική του προσφορά θα μπορούσε να ανακηρυχθεί σε «κύριο χορηγό» της έκδοσης της εφημερίδας!

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕ τιμητική εκδήλωση με απονομή δώρου σ' ένα από τα παλαιότερα μέλη του συλλόγου Αρμενιανών «ο Κριτοβουλίδης», το **Γιάννη Βαγιωνάκη**, για την πολύχρονη και ιδιαίτερα σημαντική προσφορά του στο σύλλογο.

Ο Ν. Χριστοδουλάκης παρέδωσε το δώρο, ένα παραδοσιακό Κρητικό μαχαίρι, στον κ. Βαγιωνάκη και του ευχήθηκε «να έχει το μαχαίρι να κόβει νέους δρόμους μπροστά». Ο τιμώμενος Γιάννης Βαγιωνάκης, αφού ευχήθηκε «καλή χρονιά και υγεία» σ' όλους τους συγχωριανούς, ευχαρίστησε συγκινημένος για το δώρο και παρότρυνε τόσο για τη συνέχιση της ύπαρξης και προόδου του συλλόγου και της εφημερίδας, όσο και την ενίσχυση και των δύο από νέο αίμα.

Γράφει η
ΕΥΔΟΚΙΑ
ΣΚΟΡΔΑΛΙΑ
-ΚΑΚΑΤΣΑΚΗ

ακροθιγώς Επιστολή... διαμαρτυρίας...

ΚΑΝΟΝΙΚΑ, τούτη η επιστολή, και όχι γράμμα, διότι άλλη ισχύ και βαρύτητα και επισιμότητα και άλλη ισχύ έχει μια επιστολή και άλλη ένα γράμμα...

Κανονικά, λέω, τούτη η επιστολή θα έπρεπε να είναι επιστολή καταγγελίας και όχι απλά διαμαρτυρίας...

Διότι... Διότι... Ακούστε με πρώτα, ή μάλλον διαβάστε και είμαι σίγουρη πως θα με καταλάβετε και θα με δικαιώσετε...

Διότι... μακαρόνια έβαλα να βράσω η χριστιανή... Μακαρόνια του Θεού με μπόλιζο νεράκι. Τί πιο εύκολο θα μου πείτε. Και χαράς το πράγμα! Και πού το πρόβλημα.

Αυτό λέω και γω. Αλλά αν σας πως ότι τα ... έκαψα: Ότι τα τσουρούφλισα; Ότι έγιναν ένα σώμα μια ψυχή, και μάλιστα κατάμαυρη σαν κολασμένη, με τον πάτο της κατασφάλας μου; Τί; Δε με πιστεύετε; Αναρωτιέστε πώς είναι δυνατόν;

Ακούστε και πείτε μου αν έχω δίκιο να διαμαρτύρομαι και μάλιστα δημοσίως, για το πρωτοφανές, το πρωτόκτιστο συμβάν...

Διαβάστε και πείτε μου, αν έχω χίλια δίκια να καταγγέλλω τον αίτιο της συμφοράς μου...

Έβαλα, λοιπόν, τα μακαρόνια να βράσουν

Αθρο-επιστολή της Ευδοκίας Σκορδαλιά-Κακατσάκη στα «Χανιώτικα Νέα» το οποίο αναφέρεται στην εφημερίδα μας και αναγνώστηκε στην πρωτοχρονιάτικη εκδήλωση του Συλλόγου μας. Η «Ε» την ευχαριστεί για τα καλά της λόγια.

και... και πήρα να ρίξω μια ματιά, μια μόνο ματιά σας ορκίζομαι, στην "Ελευθερόπολι". Την εφημερίδα των αρμενιανών που έφτασε φρέσκια - φρέσκια σαν δεκάχρονο κοριτσάκι, άσπρη και γυαλιστερή και λαχταριστή, γεμάτη ευχές για τα Χριστούγεννα και τον καινούργιο χρόνο...

Και για να μη σας τα πολυλογώ, η μια ματιά έγιναν δύο και τρεις και χίλιες δεκατρείς, γιατί πώς ν' αφήσω αδιάβαστο το "γραμματσάκι του γέρω", του γέρω Χαράλαμπος ντε, με τίτλο "Ξύρισμα και φύτεμα της κεφαλής μας στη ζαβή"; Το διάβασα και το ξαναδιάβασα, που λέτε, και γέλασα με την ψυχή μου, γέλασα μέχρι δακρύων όπως πάντα, με τις περιπέτειες του Γέρω - Χαράλαμπος, που, αφού του αφάιρσαν οι γιατροί "τον κάτω προστάτη του μαραφεινού και τον απάνω καταρράχτη του ματιού", βάλθηκε να βολιταρίζει στη μεγαλόπολη για ν' αγοράσει "καινούργια στιβάνια και κιλότα και να μαρμπεριστεί κιόλας σε κιανένα μαρμερίκο της προκοπής για να πάει στη γρα του στο χωριό καινούργιωμας "αναπαλαιωμένος" καθώς κάνουν και στα χτίρια τα παμπάλαια".

Κι ύστερα από το γραμματσάκι, ρούφηξα το ποιητικό άρωμα της "Ροδαράς" της διπλανής σελίδας. Και σαν πνυνοτισμένη από την ομορφιά και το άρωμα, συνέχισα περιδιαβάζοντας τα όμορφα σοκάκια της Ελευθερόπολης.

Πήγα στη Σιάτιστα με το ρεπορτάζ του Γιάννη Προεστάκη, διάβασα το ποίημα-ύμνο στο Γέρω-Πλάτανο των Αρμενίων του Δημόδοκου σεργιάνισα στις ασπρόμαυρες "παλαικές μας φωτογραφίες", έστησα κουβέντα με τα πρόσωπα-παραουσίες στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου, ενημερώθηκα για την εκδοτική δραστηριότητα προσώπων, ιδρυμάτων και πολιτιστικών φορέων. Και τόσο πολύ παρασύρθηκα από την κυρία Ελευθερόπολι, που ως και τις... δωρεές προς αυτήν άρχισα να διαβάζω της τελευταίας σελίδας! Όταν... όταν ξαφνικά, όχι δεν θυμήθηκα τα μακαρόνια. Αυτά με θυμήθηκαν κι έστειλαν μήνυμα στα ρουθούνια μου με μια... μοσχοβολιά άλλο πράγμα. Έτρεξα στην κουζίνα, έτρεξα όσο μπορεί να τρέξει κάποιος με σμπαρالياσμένο νυχοπόδαρο...

Και το τί αντίκρισα, σας το είπα!

Τσατίστηκα, συγγίστηκα, μου βγήκαν ξινά τα γέλια που έκανα!... Κι είπα να διαμαρτυρηθώ δημοσίως για το λάθημα μου!... Και αμ' έπος αμ' έργον! Έγραψα την παραπάνω επιστολή...

Υ.Γ.: Τώρα που το ξανασκέφτομαι, κι αφού καθάρισα το μαυρισμένο τσουνάκι μου, κι αφού μου 'φυγε η σύγχυση κι η τσατίλα, με καθαρότερο νου, λέω να στείλω χιλιάδες ευχαριστώ μέσα απ' την καρδιά μου και πολλές ευχές στην "Ελευθερόπολι" και στο Γέρω - Χαράλαμπος και σ' όλους τους συντελεστές της έκδοσης της για την υπέροχη συντροφιά τους!

Νάστε καλά! Κι ας πάει και η... παλιομακαρονάδα! Όπως λέμε: κι ας πάει και το παλιάμπελο!...

ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ

ΣΤΙΣ 3 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2006 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στο Κρητικό Κέντρο «ΖΟΡΜΠΑΣ» η ετήσια συνεστιάση του Συλλόγου Αρμενιανών «Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ».

Με τη παρουσία τους τίμησαν το χορό μας και εκπρόσωποι της Ομοσπονδίας Αποκορώνου, καθώς και άλλων Κρητικών Συλλόγων.

Χαιρετισμό απέστειλε προς τους παρευρισκόμενους ο συγχωριανός

μας Βουλευτής Χανίων κ. Νίκος Χριστοδουλάκης.

Η τσικουδιά και το Αρμενιανό κρασί με τα κρητικά εδέσματα, καθώς και η Κρητική μουσική, στην οποία συμμετείχε με την λύρα του ο Αρμενιανός Νίκος Ιωάννου Πατηνιωτάκης, συνέβαλαν στην επιτυχία της βραδιάς.

ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ!!!

Όλα άρχισαν στις αρχές του 1996, όταν γεννήθηκε η ιδέα για τη δημιουργία ενός μέσου ενημέρωσης, που θα προβάλλε με τρόπο σύγχρονο, καλαίσθητο και δυναμικό το χωριό μας, που μέσα απ' αυτό θα προβάλλεται η πολιτιστική μας δραστηριότητα, θα μελετάται η ιστορία μας, θα αντανακλάται η ίδια μας η ζωή, και ταυτόχρονα θα ήταν ένα μέσο επικοινωνίας των Αρμενιανών.

ΕΝΑ ΕΝΤΥΠΟ που θα γινόταν ο συνδυαστικός κρίκος για τους Αρμενιανούς όλης της γης, πηγή ενημέρωσης, ειδήσεων, αποτύπωσης ιστορικών γεγονότων, καταγραφής μικρών ανθρώπινων ιστοριών που έχουν διατηρηθεί από στόμα σε στόμα χρόνια και χρόνια, βήμα για να εκφραστούν ελεύθερα οι συγχωριανοί μας σε όλα τα πλάτη και τα μήκη της υψήλιου.

Χρειάστηκαν συναντήσεις επί συναντήσεων, επιστολές επί επιστολών, μια συγκέντρωση στους Αρμένους του καλοκαιριού μετά την έκδοση του πρώτου φύλλου και τελικά ο κύβος πλέον ερίφθει και η αντίστροφη μέτρηση άρχισε.

Σαν να ήταν χτες φαντάζει το καλοκαίρι του 1996, τότε που κρατούσαμε στα χέρια μας το πρώτο φύλλο της «Ελευθερόπολης», με νωπό ακόμα το τυπογραφικό μελάνι, και προσπαθούσαμε να το μοιράσουμε στο χωριό και δεν το πιστεύαμε! Τα χέρια μας έτρεμαν από χαρά και συγκίνηση... Γιατί το όραμα πολλών γενιών γινόταν πραγματικότητα. Γιατί βλέπαμε τις αγωνίες, της απειρίας μας τα άγχη, τους κόπους μας να αποδίδουν. Γιατί οι ιδέες μερικών ανθρώπων έπεσαν σαν πνευματικός σπόρος σε γόνιμο έδαφος και καρποφόρησαν. Στα πρώτα εκείνα αβέβαια βήματά μας πιστέψαμε στην ανάγκη του εγχειρήματος και συνεχίσαμε, παρά τις δυσκολίες και παρά τα λάθη που αναπόφευκτα έγιναν στην αρχή, και μερικά συνεχίζονται ακόμα.

Πιστεύω μας, ήταν και είναι πως η έκδοση της «Ελευθερόπολης» συνιστά ένα εργαλείο περιφρούρησης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, αλλά και ένα δυνατό όπλο κατάκτησης του σύγχρονου παρόντος. Γιατί σήμερα που με όλους τους τρόπους επιβάλλεται η λατρεία της ύλης, η θεοποίηση του βολέματος, η αφομοίωση και η υποταγή σε κάθε ξενόφερτο, η αποχή από τη γνώση, σήμερα ακριβώς χρειάζονται αντιστάσεις. Και η μεταξύ μας πληροφόρηση και επικοινωνία είναι μια αντίσταση.

Και... πέρασαν ήδη χρόνια δέκα. Δέκα χρόνια, μέσα στα οποία τυπώθηκαν 40 τεύχη.

10 χρόνια «Ελευθερόπολης»

λες και ήταν χθες...

Αν αναλογιστεί κανείς τις τεράστιες δυσκολίες που συνδέονται με την έκδοση ενός πολιτιστικού περιοδικού, αν αντιλαμβάνεται το μέγεθος του εγχειρήματος με μέσα πενιχρά, τότε μπορεί να καταλάβει τον κόπο, το μόχθο, τις θυσίες όλων εκείνων που έχουν την ευθύνη έκδοσης της «Ελευθερόπολης».

Σαράντα χάντρες στο κομπολόι μιας επιτυχημένης πολιτιστικής παρουσίας. Ήταν πραγματικά ένας άθλος. Στα σαράντα μας μικρά επιτεύγματα τυπώθηκαν κάπου 640 σελίδες, και πάνω από μισό εκατομμύριο λέξεις, γραμμένες και ξαναγραμμένες μια-μια, με φροντισμένη, στο μέτρο του δυνατού, σελιδοποίηση και χρήση του κειμένου και της εικόνας. Κείμενα γραμμένα για τον απλό αναγνώστη, αλλά και τον ειδικό, κείμενα ντοκουμέντα στα χέρια του μελλοντικού ερευνητή. Και όλα αυτά καταφέρνουμε να φτάσουν σε περίπου 1500 φίλους μας, που μας περιμένουν ανυπόμονα κάθε τρίμηνο. Φτιάξαμε δηλαδή και κολλήσαμε 60.000 ετικέτες, πέρασαν από τα χέρια μας σχεδόν ένα εκατομμύριο σελίδες, ή περίπου 5.000 κίλα χαρτί που χρειάστηκε να μετακινηθεί 3 - 4 φορές για κάθε τεύχος.

Οι ανησυχίες, οι δυσκολίες και οι προβληματισμοί κατά καιρούς φούντωναν από τα πρώτα κιόλας χρόνια της έκδοσης της «Ελευθερόπολης», καθώς συνεργάτες που είχαμε ξεκινήσει όλοι μαζί,

εγκατέλειπαν την προσπάθεια, καμιά φορά όχι με δικιά τους ευθύνη. Μετά τα πρώτα χρόνια, υπήρξαν στιγμές που η μοναξιά απείλησε τη συνέχιση της έκδοσης, υπήρξαν φορές που το τέλος της προσπάθειας έμοιαζε αναπόφευκτο. Ευτυχώς, δεν έλειψαν οι συνεργασίες που κράτησαν την «Ε» στη ζωή. Την πρώτη απογοητευση διαδέχτηκε η επιμονή και η υπομονή.

Και πέρασαν δέκα ολόκληρα χρόνια. δέκα χρόνια επί τέσσερα τεύχη το χρόνο μας κάνουν σαράντα. Δε λείψαμε και δεν καθυστερήσαμε ούτε μια φορά. Σίγουρα υπήρξαν και τεύχη που ίσως δεν ήταν άφογα, δυστυχώς η καλή διάθεση δεν είναι σε κάθε περίπτωση αρκετή...

Με αυτό το τεύχος κλείνει ένας κύκλος της «Ελευθερόπολης» και αισθάνομαι ιδιαίτερα συγκινημένος γιατί θεωρώ την «Ελευθερόπολη» σαν ένα δεύτερο παιδί μου. Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους κατά καιρούς συνεργάστηκα μαζί τους. Ποιον να πρωτοθυμηθώ. Τους έχω όλους μέσα στην καρδιά μου και τους εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου.

Τέλος ένα μεγάλο ευχαριστώ από καρδιάς σε όλους μας συντρόφους όλα αυτά τα χρόνια σαν αναγνώστες και αρωγοί της εφημερίδας μας.

Γιάννης Σ. Τσακιράκις

ΑΠΟ ΤΟΤΕ ΠΟΥ ο άνθρωπος ανακάλυψε το σιτάρι, το κριθάρι και τα άλλα γεννήματα, ανέκλυψε το πρόβλημα της μετατροπής τους σε αλεύρι. Για το σκοπό αυτό μεταχειρίστηκε διάφορα μέσα και πέρασε από πολλά στάδια μέχρι να επινοήσει τους νερόμυλους, που κινούνταν για πολλούς αιώνες με τη βοήθεια του νερού και πολύ αργότερα τους ανεμόμυλους που κινούνταν με τη βοήθεια του αέρα. Για να εκμεταλλεύονται λοιπόν το νερό και τον αέρα, οι μύλοι ήταν κτισμένοι σε βαθύσκιωτες ρεματιές γεμάτες με νεράιδες και τελώνια ή σε ψηλά και ανοικτά μέρη, όπως το Οροπέδιο Λασιθίου. Οι ρεματιές ήταν το πρώτο στοιχείο που αναζητούσε ο μυλωνάς για να κτίσει το νερόμυλο του, αφού το κατέβασμα και η δύναμη του νερού γύριζε τη φτερωτή. Όσο πιο απότομη ήταν η ρεματιά και όσο πιο μεγάλη η ποσότητα του νερού, τόσο μεγαλύτερη ήταν η δύναμη (ενέργεια) που γύριζε τη φτερωτή και στη συνέχεια τις μυλόπετρες, που άλεθαν τα γεννήματα. Για τους ανεμόμυλους το κυρίαρχο στοιχείο ήταν «το πέρασμα του αέρα» να υπάρχει δηλαδή ανοιχτός χώρος, όπου ο άνεμος δεν εμποδίζεται από φυσικά εμπόδια και η φτερωτή να γυρίζει πάντα κάθετα προς τη διεύθυνση του ανέμου.

Στο χωριό μας η έλλειψη νερού και μεγάλων ρευμάτων ανέμου, δεν επέτρεπε την κατασκευή μύλων. Όμως επειδή η ύπαρξη τους ήταν ζωτικής σημασίας για την επιβίωση των συγχωριανών μας που παρήγαγαν πολλά δημητριακά, στράφηκαν στο γειτονικό χωριό Αρμένιο, όπου υπήρχαν από πολύ παλιά νερόμυλοι. Εκεί επένδυσαν τις οικονομίες τους και όσο και φαίνεται σήμερα παράξενο οι Φρεδιανοί βρέθηκαν ιδιοκτήτες στους νερόμυλους των Αρμένων στα μέσα του 18ου αιώνα! Στις «Άσπρες Συκιές» ιδιοκτήτες ήταν η οικογένεια των Παπαδάκων και κυρίως του Κώστα (Κωσταδιδίς λόγω του μικρού αναστήματος) Παπαδάκη, που είχε επτά κόρες. Έτσι μετά το θάνατο του ο μύλος έγινε πολυμετοχικός, αφού το μερίδιο του μοιράστηκε στους γαμπρούς του. Σε αυτό το νερόμυλο υπήρχαν και κοπάνες με τις οποίες κοπάνιζαν τις ρασιές και έφτιαχναν τα ράσα (καπότα), που φορούσαν οι βοσκοί.

Στα δυτικά σε απόσταση 300-400 μέτρων από τις πηγές και στη θέση «Κουρκούτης» υπήρχε άλλος ένας μύλος, που ανήκε στην οικογένεια των Συμβουλάκηδων.

Ο τρίτος μύλος βρισκόταν στη θέση Χριστός και δεν είχε τη σημασία των δύο πρώτων, επειδή δεν είχε μεγάλη ποσότητα νερού. Ανήκε στην οικογένεια του Φράγκου Μπουρδαντωνάκη και ονομαζόταν και « Μοναχό », επειδή είχε μόνο μία αλευρόπετρα.

Ας παρακολουθήσουμε τώρα το οδοιπορικό ενός συγχωριανού μας που εκεί κάπου στα 1850, έπρεπε να πάει στο μύλο των Αρμένων για να αλέσει. Πρώτο από όλα έπρεπε να βρει παρέα. Αν και αν η διαδρομή δεν ήταν μεγάλη, γύρω στα 8 χιλιόμετρα, πάντα υπήρχε ο φόβος του ξεκουκούλουτου Τούρκου ή άλλης αναποδιάς. Μετά επέλεξαν την ώρα, συνήθως δειλινό και

οι μύλοι

Οι αρμενιανοί νερόμυλοι και οι Φρεδιανοί ιδιοκτήτες τους

αφού έπαιρναν μαζί τους κάποιο προσφάι (ελιές, παξιμάδι, τυρί και κρασί), φόρτωναν τα γαϊδούρια ή τα μουλάρια τους με ότι είχαν για άλεσμα και ξεκινούσαν. Τα γεννήματα ήταν μέσα σε φαντές ριγωτές σακούλες που οι νοικοκυρές είχαν υφάνει στον αργαλειό τους. Η στρατιά δεν ήταν μεγάλη, αλλά οι δυσκολίες δεν έλειπαν. Οι δρόμοι ήταν στενοί και κακοτράχαλοι. Το σκοτάδι και οι καιρικές συνθήκες οδηγούσαν σε απρόοπτα, όπως το πέσιμο και ο τραυματισμός του ζώου, ακόμη και μικροατυχήματα των ιδιοκτητών. Τότε η βοήθεια της παρέας ήταν καθοριστική, αφού γινόταν μεταφόρτωση των γεννημάτων στα άλλα ζώα. Όμως τέτοια ατυχήματα ήταν ασήμαντα

αφού έπαιρναν μαζί τους κάποιο προσφάι (ελιές, παξιμάδι, τυρί και κρασί), φόρτωναν τα γαϊδούρια ή τα μουλάρια τους με ότι είχαν για άλεσμα και ξεκινούσαν. Τα γεννήματα ήταν μέσα σε φαντές ριγωτές σακούλες που οι νοικοκυρές είχαν υφάνει στον αργαλειό τους. Η στρατιά δεν ήταν μεγάλη, αλλά οι δυσκολίες δεν έλειπαν. Οι δρόμοι ήταν στενοί και κακοτράχαλοι. Το σκοτάδι και οι καιρικές συνθήκες οδηγούσαν σε απρόοπτα, όπως το πέσιμο και ο τραυματισμός του ζώου, ακόμη και μικροατυχήματα των ιδιοκτητών. Τότε η βοήθεια της παρέας ήταν καθοριστική, αφού γινόταν μεταφόρτωση των γεννημάτων στα άλλα ζώα. Όμως τέτοια ατυχήματα ήταν ασήμαντα

και γλίτωναν μερικοί. Όπως ο Τζιτζικάλης, που γύρισε στο χωριό μισοσφαγμένος, με βαθύ τραύμα στον καρά (σβέροχο). Το τραύμα έθρεψε αλλά η προσβολή δεν ξεχάστηκε ποτέ. Τα χρόνια πέρασαν χωρίς να μπορέσει να πάρει εκδίκηση και ας ήταν ο Τούρκος (ο Χουσεϊν) μέσα στα πόδια του. Όμως λίγο πριν πεθάνει άφησε ευχή και κατάρα στους απογόνους του να πάρουν εκδίκηση, για τα όσα έπαθε ο ίδιος και οι αδικωχαμένοι συγχωριανοί του (την εκδίκηση πήρε ο εγγονός του Νικόλας, που σκότωσε το γέρο πλέον Χουσεϊν τον Αύγουστο του 1866).

Αν όλα κυλούσαν ομαλά η παρέα φόρτωνε τα αλέσματα αργά το απόγεμα της επομένης και έπαιρνε το δρόμο του γυρισμού. Οι οικογένειες τους θα κάλυπταν τις ανάγκες τους σε αλεύρι για κάμποσο καιρό.

Ένα άλλο είδος μύλου ήταν ο χειρόμυλος, που αποτελούνταν από δύο στρογγυλές πέτρες, που ακουμπούσαν μεταξύ τους με λείες επιφάνειες. Η κάτω πέτρα έμενε σταθερή, ενώ η επάνω που περιστρεφόταν πάνω στην κάτω, είχε μια τρύπα στη μέση στην οποία η νοικοκυρά έβαζε το σιτάρι και μια άλλη τρύπα στην άκρη, μέσα στην οποία ήταν ένα στρογγυλό ξύλο σφηνωμένο. Η νοικοκυρά έβαζε σιτάρι στην μεσαία τρύπα και γύριζε την επάνω πέτρα πάνω στην κάτω, κρατώντας την από το ξύλο. Το σιτάρι ανάμεσα στις δύο πλάκες κομματιαζόταν και το χειρομυλίδι (άλεσμα) χρησιμοποιείτο για την παρασκευή ξυνόχοντρου (τραχανά), γემιστών ή τροφή για τα κλωσσοπούλα

Μανώλης Μακρινιάκης

Β ΜΕΡΟΣ

από την ελιά στο λάδι

Η επιδότηση του λαδιού από την περίοδο 2005-2006 και μετά

Από φέτος 2006, η επιδότηση του λαδιού αλλάζει και δεν εξαρτάται πλέον από την παραγωγή λαδιού. Τα κύρια χαρακτηριστικά της νέας επιδότησης είναι:

Ο παραγωγός πρέπει την περίοδο 1999 έως 2002 να έχει τύχει επιδότησης για το λάδι και ο μέσος όρος της τετραετίας αυτής σε ευρο ονομάζεται «προσωρινά δικαιώματα».

Αυτή την επιδότηση ο παραγωγός την πήρε με ένα αριθμό δένδρων που είναι ο μέσος όρος των δένδρων που δήλωνε ο παραγωγός αυτά τα τέσσερα χρόνια στο παλιό Μητρώο των ελιών χωρίς το χαρτογραφικό υπόβαθρο.

Δάκος εργαστηρίου θα σώσει τις ελιές

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας του Ινστιτούτου Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας, του Πανεπιστημίου Κρήτης, ανοίγει ο δρόμος για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του δάκου της ελιάς, που αποτελεί εφιάλτη για τους παραγωγούς με τη χρήση φιλικών μεθόδων προς το περιβάλλον, χωρίς ψεκασμό.

Εναλλακτικές μέθοδοι αντιμετώπισης του δάκου έχουν αναπτυχθεί, αλλά, κατά τη γνώμη των ειδικών, η μόνη μέθοδος που είναι ταυτόχρονα περιβαλλοντικά καθαρή και εφαρμοσμένη σε μεγάλη κλίμακα, είναι η Μέθοδος Στείρων Εντόμων.

Μεγάλοι αριθμοί στείρων εντόμων απελευθερώνονται στις προσβεβλημένες περιοχές, με αποτέλεσμα τη δραστική και επιλεκτική ελάττωση του πληθυσμού του εντόμου-στόχου. Προϋπόθεση για την ανάπτυξη της τεχνολογίας αποτελεί η δυνατότητα μαζικής παραγωγής εντόμων καλής ποιότητας, η στειρωσή τους και η απελευθέρωσή τους.

Γ.Τ.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ χρόνια έχουν εμφανιστεί και οι παρακάτω νέες κατηγορίες ελαιολάδου:
Ελαιόλαδο Π.Ο.Π. (Προστατευμένης Ονομασίας Προέλευσης): πρόκειται για Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο, το οποίο παράγεται στα συγκεκριμένα γεωγραφικά όρια κάποιας περιοχής, της οποίας το κλίμα, οι εδαφολογικές συνθήκες και οι ποικιλίες της ελιάς εννοούσαν από τα ιστορικά χρόνια και εννοούν την παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας ελαιολάδου. Τα ελαιόλαδα Π.Ο.Π. έχουν την έγκριση της αρμόδιας Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και υπόκεινται σε αυστηρούς εθνικούς και κοινοτικούς ελέγχους. Η τυποποίηση τους γίνεται σε αριθμημένα μπουκάλια.

Το εσωτερικό του αλετριβιδιού του Αγγελή (Γεωργίου Αγγελάκη), όπως το αποθανάτισε για λογαριασμό του συλλόγου μας ο φακός του Φάνη Μανουσάκη το 2000.

Ελαιόλαδο Προϊόν Οργανικής Καλλιέργειας: πρόκειται για Εξαιρετικό Παρθένο ή Παρθένο Ελαιόλαδο, το οποίο προέρχεται από ελαιώνες στους οποίους εφαρμόζονται οι αυστηροί κανόνες της βιολογικής (οργανικής) καλλιέργειας. Όλη η διαδικασία, από την ελαιοκαλλιέργεια, την εκθλίψη του ελαιοκάρπου, τη διατήρηση του ελαιολάδου και την εμφιάλωση, ελέγχονται από ειδικούς Οργανισμούς Πιστοποίησης του τελικού προϊόντος. Στα ελαιόδεντρα που υψώνονται στο καθεστώς της Οργανικής Καλλιέργειας δεν επιτρέπεται η λίπανση με χημικά λιπάσματα και η χρήση χημικών φυτοφαρμάκων ή ζιζανιοκτόνων. Το ελαιόλαδο αυτής της κατηγορίας συνοδεύεται από χημικές αναλύσεις που αποδεικνύουν την έλλειψη υπολειμμάτων χημικών ουσιών στο τελικό προϊόν.

Το βιολογικό ελαιόλαδο. Τα τελευταία χρόνια έχουν καθιερωθεί οι δολωματικοί ψεκασμοί για την καταπολέμηση του δάκου, της πιο διαδεδομένης αρρώστιας της ελιάς (πρόκειται για έντομο που καταστρέφει τον ελαιοκάρπο) και έχουν σχεδόν καταργηθεί οι ψεκασμοί καλύψεως.

Οι μέθοδοι βιολογικής καλλιέργειας προχώρησαν ακόμη περισσότερο. Μ' αυτές ο παραγωγός αντιμετωπίζει όλα τα καλλιεργητικά προβλήματα χωρίς χημικές ουσίες, φυτοφάρμακα και λιπάσματα. Η καλλιέργεια της ελιάς προσφέρεται για τη βιολογική γεωργία γιατί δεν είναι δύσκολη. Οι βιοκαλλιεργητές ελέγχονται τακτικά από οργανισμούς πιστοποίησης για τη σωστή εφαρμογή των μεθόδων βιολογικής γεωργίας και καταφέρνουν σε γενικές γραμμές να διαθέτουν στην κατανάλωση ένα προϊόν εξαιρετικής ποιότητας με καλή γεύση και ευχάριστες οσμές, αφού και οι μέθοδοι εκθλίψεως του ελαιοκάρπου και παραλαβής του ελαιολάδου είναι ήπιες και δεν αλλοιώνουν τα χαρακτηριστικά του προϊόντος.

Γ.Ι.ΚΑΦΕΤΖΑΚΗΣ-ΜΑΡΑΝΤΗΣ (1886-1967)

Ενας λαμπρός Κρητικός ηθογράφος

Ο Γεώργιος Ι. Καφετζάκης, γνωστός περισσότερο ως Μαράντης, ψευδώνυμο με το οποίο υπέγραφε τα κείμενά του, υπήρξε ο ένας από τους δύο μεϊζονες Κρητικούς ηθογράφους. Ο άλλος βέβαια, είναι ο Κονδυλάκης (1861-1920), που με τον αριστοτεχνικό του «Πατούχα» χαρίζει εδώ κι έναν αιώνα, ευτυχισμένες στιγμές στους αναγνώστες του, παρέχοντάς τους, μαζί με την τέρψη και γνώση αυθεντική του ήθους, των ηθών, των νοοτροπιών και των συνθηκών ζωής μιας εποχής φρενγάτης προ πολλού και ανεπανάληπτης.

Οι χαρακτηρισμοί αυτοί για τον «Πατούχα» ισχύουν απολύτως και για το «Εμάθετέ τα ;» και «Το Μιχελιό» του Μαράντη. Χαρακτηρισμοί ασφαλώς πολύ επαινετικοί για τον Μαράντη και τα δύο κορυφαία έργα του. Είναι όμως χαρακτηρισμοί του ίδιου του Κονδυλάκη, ο οποίος, με την σεμνότητά, την εντιμότητα και το αίσθημα δικαιοσύνης που τον διακρίνουν, γράφει ενθουσιασμένος στον Μαράντη, ευθύς ως έλαβε την πρώτη του ηθογραφία, «Το Μιχελιό» : «[...]Μου άρεσε χωρίς καμμίαν επιφύλαξιν. Εις πολλά σημεία το ευρίσκω ανώτερον του «Πατούχα». Ο διάλογος είναι φυσικώτερος και αληθινώτερος και το περιβάλλον πιστότερα αντιγραμμένον[...]». Αλλά και ο οξυδερκής κριτικός Ι.Μ.Παναγιωτόπουλος, δεν φειδεται τους επαινούς για το «Εμάθετέ τα ;» του Μαράντη. Πολύ επαινετικός είναι και ο Λευτέρης Αλεξίου...

Η «Ελευθερόπολις» τιμώντας την μνήμη του Γ. Μαράντη, έχει ήδη, από τα Χριστούγεννα του 2002 (φύλλο 27, σελ. 6-7) δημοσιεύσει ένα χαριτωμένο διήγημά του, το «Χριστούγεννα στο χωριό». Το σημερινό πασχαλινό διήγημά του Μαράντη δημοσιεύθηκε στην «Κρητική Πρωτοχρονιά» του 1961 του Γιώργη Βαγιάνη, στον οποίο το έδωσε ο ίδιος ο συγγραφέας. (Το διήγημα αυτό το αναδημοσίευσε ο μακαρίτης γεωπόνος Αρ.Κριάρης στις «Αθιβολές» του, Αθήνα 1978, τομ.Β', σελ.47-49, με πολλές όμως και ανεξήγητες αλλοιώσεις, όπως αυτό γίνεται φανερό από μία αντιβολή της δημοσίευσής στην «Κρητική Πρωτοχρονιά» και της μεταγενέστερης δημοσίευσής του από τον Κριάρη, παρ'ότι σημειώνει, ως πηγή του την «Κρητική Πρωτοχρονιά» του 1961).

Διαβάστε όμως και απολαύστε αυτήν την απλή και ουσιαστική Ανάσταση, στο μιτάτο του βοσκού, με ιερέα και ψάλτη τον ίδιο, ανάμεσα στ'αγαθά πρόβατα και τ'άλλα ζωντανά του.

Χ.Μπ.

Η ΛΑΜΠΡΗ ΤΟΥ ΤΣΟΠΑΝΟΥ

του Γ. Ι. ΚΑΦΕΤΖΑΚΗ-ΜΑΡΑΝΤΗ

Ποιο χρόνο ήταν δε θυμάμαι. Αυτό μονάχα που έμεινε στη μνήμη μου από το Πάσχα εκείνο, ήτανε μια εικόνα που χαράχτηκε βαθύτατα στην ψυχή μου και κάθε φορά που έρχεται το Πάσχα στέκει μπροστά μου ολόφωτη, μα δεν μου δόθηκε αλήθεια ποτέ η ευκαιρία να την διηγηθώ.

Να όμως που ήρθεν η ώρα της : Νέοι τότε, παιδιά ακόμη, με γεμάτη την ψυχή χαρά και με την ορμή που όλοι οι νέοι έχουν, να αγκαλιάζουν τη ζωή όσο μπορούν πλατύτερα, εξεκινήσαμε για να γιορτάσουμε το Πάσχα στο απόμακρο χωριό. Είμαστε πεντέξη, όλοι γεμάτοι από τη φωτιά της νιότης, νέα βλαστάρια ανοιξιάτικα και ξεκινήσαμε κυνηγώντας τη χαρά και μαζί τις περιπέτειες...

Για να πάμε στο χωριό, που αποφασίσαμε να κάνουμε το Πάσχα, ξεστρατίσαμε και η νύχτα του Μεγάλου Σαββάτου μας βρήκε περιπλανώμενους επάνω σε κορφοβούνια άγνωστα. Είχαμε χάσει οριστικά το δρόμο. Αυτό αλήθεια για άλλους θα ήτανε μία συμφορά! Όμως για μας και για τα τρελλά μας νιάτα έγινε αφορμή αξέχαστης ευθυμίας και η περιπλάνησή μας μέσα στις δύσβατες νεροσυρμές και στους αγκαθωτούς θάμνους που σχίζαν τα πόδια μας συνεχιζότανε μέσα σε γέλια και αστεία...

Η νύχτα προχωρούσε και μαζί η περιπλάνησή μας εξακολουθούσε με το ίδιο πάντα κέφι. Οπου άξαφνα ακούσθηκαν οι πρώτοι ήχοι της αναστάσιμης χαμπάνας και όλοι πια εθιμηθήκαμε πώς τα πράγματα δεν ήσαν ευχάριστα, γιατί εκινδυνεύαμε να μην κάνουμε εφέτος Ανάσταση...

- Βρε παιδιά, βλέπω φως εκεί κατά την διπλανή κορφή, εφώναξε κάποιος.

Και πραγματικά όλοι είδαμε να τρεμοσβήνει ένα μικρό φώς-κάτι σαν πυγολαμπίδα- μα ήταν πολύ μακρυνά. Όλοι μαζί ξεκινήσαμε κατά κεί. Η ευθυμία είχε λιγοστέψει, γιατί από τη μια μεριά εβλέπαμε μια όχι ευχάριστη πραγματικότητα, κι από την άλλη το φωτάκι εκείνο μας εγεννούσε ένα φόβο υποσυνείδητο,

Απόμακροι ήχοι της χαμπάνας έφταναν τώρα και από άλλα σημεία, απόδειξη πως και στα άλλα χωριά είχαν αρχίσει η Αναστάσιμη Ακολουθία. Προχωρούσαμε σιγά-σιγά τώρα με κατεύθυνση προς το φως και σε λίγο είχαμε ανεβεί στην κορφοβούλα. Ενας μαντρόσκυλος ούρλιαξε άγρια και αναγκαστήκαμε να σταματήσουμε απότομα...

Η νύχτα ήτανε ασέληνη, μα η ξαστεριά μας έκανε να βλέπουμε αρκετά καλά... Κι έτσι σκαρ-

Σχέδιο από το βιβλίο του Θεοχάρη Μιχ. Προβατάκη, «Κρήτη, Λαϊκή τέχνη και ζωή»

φαλωμένοι καθώς είμαστε σ'εκείνη την κορφοβούλα είδαμε σε μικρή απόσταση την εικόνα την αληθομνήτη.

Ο τσοπάνος ανάμεσα στα πρόβατα μ'ένα κερύ στα χέρι έκανε την Αναστάσιμη προσευχή του. Ακούσαμε καθαρά κομμάτια από τα τροπάρια που άλλοτε έψαλλε με τη χοντρή φωνή του και άλλοτε απήγγελλε σε εκκλησιαστικό τόνο. Κάπου-κάπου διέκοπτε το ψαλτικό του για να επιβάλει σιωπή στα γρυλίσματα του μαντρόσκυλου, ο οποίος καθώς μας ένοιωθε κοντά διεμαρτύρετο και στο τέλος για να μείνει ήσυχος ο προσενηγόμενος τον έδεσε οριστικά σε κάποιο πλησίον δενδράκι. Εκεί πια το σκυλί ησύχασε και έτσι μπορούσαμε να ακούμε την αναστάσιμη ακολουθία του προσοδόκητου ... μοναχού με όλην την κυριολεξία. Ακούσαμε λοιπόν κομμάτια τροπαριών άλλα από την αρχή, άλλα από τη μέση, άλλα σχετικά με την Ανάσταση, άλλα εντελώς άσχετα, τα περισσότερα με παραφθορές που τα έκαναν ακατανόητα και μαζί ανακάτευε και επιφωνήσεις σχετικές με αναμνήσεις του από περασμένα πασχαλινά του γλέντια, ενώ συνεχώς εσταυροκοπούετο και ευλογούσε τα πρόβατά του.

Αργά αργά, σκυφτοί ανάμεσα στα βράχια και τους θάμνους, σιωπηλοί είχαμε πλησιάσει ώστε να μη μας διαφύγει ούτε λέξη από την περιέργη προσευχή του τόσο συμπαθητικού και απλού αυτού χριστιανού. Και έτσι ακούαμε : «Την Ανάστασή σου Χριστέ Σώτη ...άγγελοι κουνούσιν εν ουρανοί ... Αναστάσης ο Χριστός από του τάφου... (και διέκοπτε για να επιβάλει σιωπή στους γυρλιισμούς τους σκυλιού).

- Σώπα μωρέ άδικο να σου δώσει καταραμένη και λειτουργία γίνεται ! (και εσυνέχιζε)

Ανάσταση Χριστού περασάμενος ... Ιησούς ο μόνος αναμάρτητος... Τον Σταυρόν σου προσκυνούμεν Δέσποτα ... (μπέε, έκαμε άξαφνα ο διπλανός του τράγος).

- Ιντάχεις εδά κι η αφεδιά σου τέθιοια ώρα; Κεδιά (σιωπή) να σε κόψει, δε θωρείς πως λειτουργώ ; ...»

Καθώς είχαμε πλησιάσει και τα μάτια μας είχαν συνηθίσει το σκοτάδι εβλέπαμε πια καθαρά όλες τις λεπτομέρειες του προσευχόμενου : Ετσι ενώ με το αριστερό χέρι εκρατούσε μια μεγάλη λαμπάδα αναμμένη, με το δεξι έκουνούσε ένα θυμιατήρι δικής του κατασκευής: είχε δέσει δηλαδή με σπάγγο τον πάτο μιας σπασμένης στάμνας και μέσα είχε τα κάρβουνα και το λιβάνι. Καθώς λοιπόν απήγγελε ή έψαλλε τις προσευχές του εθνημίτιζε συγχρόνως συνεχώς καθώς κάνει ο διάκος στην εκκλησία... Κι η ακολουθία εσυνεχίζετο «Κύματι θαλάσσης τον προίξανταπάλε... διώχτη τύρανε...»

Σε λίγο οι καμπάνες των διπλανών χωριών εχτυπούσαν χαρούμενα και απόμακροι κρότοι τουφεκοβολισμών έφτασαν και εκεί πάνω. «Ο Χριστός είχε αναστηθεί». Εις το άκουσμα των πυροβολισμών και των κωδωνοκρουσιών, η σκηνή μας άλλαξε κατά απροσδόκητο τρόπο. Ο προσευχόμενος αφήκε το θυμιατήρι και παίζοντας ένα πήδημα όπως θα έκανε και στο χορό άρχισε με όλη τη δύναμη του στήθους τού να ψέλνει το «Χριστός ανέστη» κουνώντας το κερί του και πετώντας διάφορα σπασμένα πήλινα αγγεία που είχε σωρέψει γύρω του εδώ κι εκεί που καθώς εσοπούσαν έκαναν ένα διαβολεμένο κρότο που ανηλαλιώταν στην ησυχία της ερημιάς μ' αυτό τον τρόπο αντικαταστούσε τα βαρελότα και τους τουφεκοβολισμούς τους γιορτάσιμους. Τα πρόβατα με τους απροσδόκητους αυτούς θορύβους εσκορπίσαν και ο μαντρόσκυλος ούρλιαζε αγριεμένος, κυττάζοντας κατά το μέρος που είμασε κρυμμένοι... «Αναστήτω ο Θεός και σκορπισθείτε και σεις μωρέ, και του Θεού πλάσματα είστε...» Και δος του και πετούσε τις σπασμένες γλάστρες σε όλα τα σημεία... Ητανε τόσο η χαρά του, τόσοσ ο ενθουσιασμός του για την Ανάσταση του Κυρίου, που δεν θυμούμαι να έχω ιδεί ποτέ μεγαλύτερη θρησκευτική χαρά...

Μετά πρόχειρο συνεννόηση η παρέα όλη αποφασίσαμε να παρουσιαστούμε και όλοι μαζί του φωνάξαμε :

- Χριστός ανέστη, κουμπάρε.

- Αληθώς ανέστη ο Κύριος, είπε και έτρεξε κοντά μας.

Ητανε ένας θεόψηλος άντρας ως 25 χρονών πλατύστερνος με τεράστιες πλάτες, που η φωνή του καθώς μας μιλούσε αντιβούσε στις γύρω λαγκαδιές.

- Εχάσαμε τη στράτα, εσυνέχισε ένας από μας και δεν επροφτάξαμε να πάμε στο χωριό να κάμουμε εκείά Ανάσταση.

- Ο Θεός τάφερε «δεξιά», είπε ο τσοπάνος γελώντας, νάρθετε κατά το κονάκι μου απόψε να κάμω κι εγώ Λαμπρή μαζί σας, αλλοιώς ήθελα νάμαι μοναχός ! Καλώς ήρθατε ! Καλώς εκοπιάζετε ! Πάμε στο μιτάτο παρακάτω και πράμα δε θα μάσε λείψει.

Και αληθινά τίποτε δεν έλειψε από ένα πλούσιο τραπέζι που μας έστρωσε από τα κόκκινα αυγά και τον οβελία που ψήσαμε όλοι μαζί, ως τα παχύτατα γαλακτερά που άφθονα, ακατάπαυστα, μας κουβαλούσε...

Είναι το Πάσχα που πάντα θα θυμούμαι και για την απρόοπτη περιπέτεια μα προ πάντων για την εντύπωση που μ'άφηκε η απλοική προσευχή του αγνού αυτού νέου εκεί πάνω στις κορφές που έφτανε ασφαλώς σαν ο καλύτερος λιβανωτός στο θρόνο του Υψίστου.

ΤΡΩΤΕ ΚΑΙ ΠΙΝΕΤ' ΑΡΧΟΝΤΕΣ...

Νόστιμα, νησιτίσιμα σαρακοστιανά φαγητά

ΜΠΗΚΑΜΕ ΚΙΟΛΑΣ, αναγνώστες μας, στη Μεγάλη Σαρακοστή, ευκαιρία να φύγουμε από την κρεατοφαγία και την πολυφαγία με τις οδυνηρές συνέπειες τους στην υγεία μας - και στην ομορφιά, βέβαια, των γυναικών. Να δοκιμάσουμε τα λαδερά φαγητά, νόστιμα και λαχταριστά, μαγειρεμένα με συνταγές πατροπαράδοτες της παλιάς νοικοκυριάς, με την φροντίδα, το μεράκι και την έγνοια της να ευχαριστήσει τη φαιμελιά, τη δικολογία και τους φιλοξενούμενούς της.

Σήμερα έχουμε συνταγές για σπανακόπιτα, μπριάμ, ρεβυθοκεφτέδες, μελιτζανοσαλάτα και χταπόδι κρασάτο.

Ως βάση πήραμε συνταγές των: Ν. Γεωργούλα, Μ. Κοκκίνου, Γ. Κοφινά. Διαβάστε τις λοιπόν κι ανασκουμπωθείτε οι νοικοκυρές μας. **Χ. Μπ.**

Μπριάμ

Υλικά: μισό κιλό κολοκύθια, μελιτζάνες και πατάτες, μια πράσινη πιπεριά, δυό ξερά κρεμμύδια, πέντε ντομάτες, τρεις σκελίδες σκόρδο, ένα ματσάκι μαϊντανό ψιλοκομμένο, ένα φλιτζάνι του τσαγιού λάδι, αλάτι, πιπέρι.

Εκτέλεση: Καθαρίζουμε και κόβουμε σε φέτες στρογγυλές όλα τα λαχανικά που τα τοποθετούμε σε ταψί, εκτός από τα κρεμμύδια, τα οποία βάζουμε να μαραθούν μαζί με το λάδι. Τα προσθέτουμε πάνω από τα λαχανικά όπου ρίχνουμε και το αλατοπίπερο. Τα ψήνουμε σε δυνατό φούρνο.

Μελιτζανοσαλάτα

Υλικά: τέσσερις μεγάλες μελιτζάνες φλάσκιες, ένα φλιτζάνι του τσαγιού λάδι, τρεις κουταλιές της σούπας ξύδι ή λεμόνι αν προτιμάτε, ένα κρεμμύδι μικρό τριμμένο, αλάτι και, αν θέλετε, μία σκελίδα σκόρδο.

Εκτέλεση: Ψήνουμε σε δυνατό φούρνο τις μελιτζάνες ολόκληρες ώσπου να μαλακώσουν. Τις ξεφλουδίζουμε και αφαιρούμε τους χοντρούς σπόρους μετά και τις αφήνουμε σε σουρωτήρι να στραγγίσουν. Χτυπάμε τα υπόλοιπα υλικά στο μπλέντερ και προσθετούμε λίγες-λίγες τις μελιτζάνες. Μπορούμε να φτιάξουμε την μελιτζανοσαλάτα και στο γουδί.

Χταπόδι κρασάτο

Υλικά: δύομισι κιλά χταπόδι, ένα φλιτζάνι τσαγιού λάδι, ένα φλιτζάνι τσαγιού κόκκινο κρασί, μισό φλιτζάνι τσαγιού ξύδι, μια κουταλιά σούπας ζάχαρη, 2-3 φύλλα δάφνης, ξερή φλούδα πορτοκαλιού

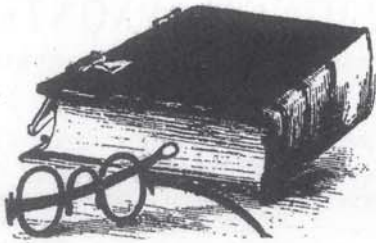
Εκτέλεση: Καθαρίζουμε και πλένουμε το χταπόδι, αφήνοντάς το μετά αρκετή ώρα στο σουρωτήρι να στραγγίσει. Το ψήνουμε σε κατσαρόλα σε μέτρια φωτιά με το νερό που θα βγάλει ώσπου να μαλακώσει καλά. Στραγγίζουμε το ζουμί του, ρίχνουμε το λάδι και αφήνουμε το χταπόδι να τσιγαριστεί. Ρίχνουμε και τα υπόλοιπα υλικά και αρκετό από το ζουμί του και το αφήνουμε να βράσει μέχρι να δέσει η σάλτσα του.

Ρεβυθοκεφτέδες

Υλικά: ενάμισι φλιτζάνι τσαγιού ρεβίθια, ένα μεγάλο κρεμμύδι τριμμένο, λίγο μαϊντανό ψιλοκομμένο, λίγο δυόσμο ψιλοκομμένο, μια φέτα ψαμιού μουσκευμένη και στιμμένη, μισό φλιτζάνι τσαγιού αλεύρι και όσο άλλο χρειαστεί για να αλευρώσουμε τους κεφτέδες, αλάτι, πιπέρι, λάδι για το τηγάνισμα

Εκτέλεση: Μουσκεύουμε αποβραδής τα ρεβίθια στο νερό. Το πρωί τα βράζουμε για λίγη ώρα, προσέχοντας να μη λειώσουν. Τα σουρώνουμε και τα περνάμε από το μύλο των χορταρικών, αφαιρούμε τα φλούδια και τα ανακατεύουμε με όλα τα υπόλοιπα υλικά. Παίρνουμε κουταλιές από το μίγμα, πλάθουμε και αλευρώνουμε τους κεφτέδες και τους τηγανίζουμε με καντό λάδι. Τους βγάζουμε σε χαρτοπετσέτα για να ρουφήξει το λάδι τους.

Καλή όρεξη!

Βιβλίο

επιμέλεια Χ.Μ.

Βικτώρια Θεοδώρου Γαμήλιο δώρο, Νουβέλα

ΚΙΕΝΑ πεζογράφημα/νουβέλα της γνωστής ποιήτριας και πεζογράφου Βικτωρίας Θεοδώρου, απόσπασμα του οποίου διαβάστηκε από την ηθοποιό Εύα Κοταμανίδου στην πρόσφατη τιμητική εκδήλωση -μια από τις πολλές- για την ποιήτρια και τον

φιλόσοφο Ευτύχη Μπιτσάκη.

Το βιβλίο προλογίζει ένας άλλος καταξιωμένος ποιητής, ο Μάρκος Μέσκος, απ'όπου μεταφέρουμε μικρό απόσπασμα :

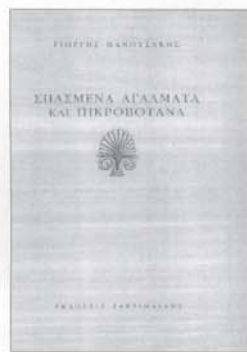
«[...] Το πεζογράφημα της Βικτωρίας Θεοδώρου σαφές, άριστα ψιλοκεντημένο και με ποιητικές ουσίες καθώς διέρχεται τα διαδραματιζόμενα των κεφαλαίων του «γαμήλιου δώρου» (όσο και αν παραπέμπει στις κοινωνικές ομάδες του κόσμου λόγω «ισορροπιών» μεταξύ άρρενος-θήλεος και γάμου-οικογένειας), παραμένει άξια συγγενές κείμενο με τη συγγραφική θεματογραφία της Βιρτζίνιας Γούλφ, την αυτοχειρία της Σύλβιας Πλάθ και τη σιγανή (μα περήφανη) φωτιά της Ελισάβετ Μαρτινέγκου.

Σε πρώτο πρόσωπο, άμεσο, η λεπτότατη αβρότητα της γραφίδας της αναλύει τις καταστάσεις και αυτοαναλύεται η ηρωίδα, ιστορία απλή της φανταστικότητας (μαγικής) μυθιστορίας της που πείθει για κάθε προβαλλόμενο επιχείρημα. Η καθημερινότητα του πρόσκαιρου βίου έχει και την άβυσσό της, τα φαινόμενα (όταν, συνήθως, δεν απατούν) έχουν και τις υπόγειες φωτιές τους.

Αλλά νομίζω το πρωτεύον μέλημα, της ποιήτριας των έργων Ουρανία, Νυχτωδία των συνόρων και του πρόσφατου Χρονικού, είναι εδώ, η τύχη της επαναστατημένης συνείδησης που πολλαπλασιάζει την αφετηρία της σκορπώντας την ψυχή στα χίλια δύο καθημερινά ενδεχόμενα.

Η εξομολόγηση είναι από καιρό καθαρή, αγγελοχρυσωμένη. Και το παιχνίδι (;) της αυτογνωσίας του «γαμήλιου δώρου» τεντώνει τα άκρα του».

Γιώργης Μανουσάκης Σπασμένα αγάλματα και πικροβότανα, Αθηνών 2005

Ο ΓΙΩΡΓΗΣ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ, «ποιητής με κεφαλαία», εξαιρετος κριτικός και δοκιμογράφος, νταραγκούνισε πάλι τα λογοτεχνικά πράγματα του τόπου με το πρόσφατο ποιητικό βιβλίο του «Σπασμένα αγάλματα και πικροβότανα».

Ο πλέον όμως αρμόδιος να μας μιλήσει για τον μείζονα αυτόν Έλληνα ποιητή, είναι ο συνοδοιπόρος του ποιητικά Γρηγόρης Γ. Γεωργουδάκης, ο οποίος, κρίνοντας πρόσφατα το προκειμένο βιβλίο έγραφε («Χανιώτικα Νέα», 31-1-2006) :

«Τα ποιήματα τούτου του δίπτυχου, όπως μας λέει ο ίδιος ο ποιητής, γράφηκαν στο διάστημα τριαντατεσσάρων χρόνων. Μερικά απ' αυτά δημοσιεύτηκαν κατά καιρούς σε λογοτεχνικά περιοδικά.

Τα ποιήματα του πρώτου μέρους έχουν μια διαφορετικότητα, λόγω των θεμάτων τους, από εκείνα των συλλογών που ήδη εκδόθηκαν. Τα ποιήματα του δεύτερου μέρους, λόγω του ύφους και της στάσης εκείνου που τα'γραψε απέναντι σε σύγχρονα γεγονότα και καταστάσεις, απέκλεισαν από μόνα τους τη συνύπαρξή τους με τα ως το 2003 εκδοθέντα. Ετσι και τα μεν και τα δε παρέμειναν στο συρτάρι και στο μεταξύ πλουτίζονταν από νεότερα ποιήματα που γράφονταν όταν υπήρχε το κατάλληλο ερέθισμα. Σήμερα πιστεύω πως είναι πια καιρός να βγούνε στο φως ...γράφει ο ποιητής στο σημειώμά του.

Το πρώτο μέρος: **ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ** με τα ποιήματα.

Πηνελόπη

... Κανένας δεν υποψιάζεται (μήτε κι η ίδια) πόσο ενδόμυχα τη γοητεύει η επίμονη πολιορκία των μνηστήρων. Τόσοι άντρες νέοι κι όμορφοι να την /κυκλώνουν κι αυτή ό,τι θέλει να μπορεί ν'αποφασίζει κι υφαίνοντας - ξυφαίνοντας μια να τους δίνει /ελπίδες και μια να τις παίρνει πίσω.

Τούτο το καθημερινό παιχνίδι δίνει νόημα στη ζωή της, τη γεμίζει κι η ακλόνητη άρνηση ψηλά την ανεβάζει στα μάτια του λαού και των αρχόντων. Να γίνεις ζώντας σύμβολο δεν είναι λίγο.

Όταν γυρίσει πίσω ο Οδυσσεάς θα ξαναγίνει μια γυναίκα σαν τις άλλες...

Ελένη

... Σήμερα το πρωί δε βάσταξα και ρώτησα την πιο γριά πηρέτρα γιατί δεν βγαίνει η Ελένη απ' το παλάτι να λάμψει η πόλη, να χαρούν οι άνθρωποι το θείο δώρο της μορφής της. Γέλασε εκείνη ένα στριγγό κακόηχο γέλιο και μου πε : «Ποια Ελένη θέλεις να δεις ; Σ' ένα δωμάτιο με κλειστά τα παράθυρα, δίχως τους καθρέφτες της, μακριά απ' τον κόσμο, ζει μια γυναίκα όμοια μ'εμένα. Ασπρα μαλλιά, στόμα ξεδοντιασμένο, σακκουλιασμένα μάτια δίχως λάμψη, κι η σάρκα πλαδαρή, νερούλιασμένη. Εξω δεν βγαίνει και κανένα πια δε θέλει να δει.Εγώ μόνο μπαίνω στο μισοσκοτεινό δωμάτιο και τη φροντίζω.

Ξένε, δε συλλογίστηκες σαν πόσα χρόνια να'χουνε περάσει απ'όταν άρχισε ο πόλεμος της Τροίας».

Ο ποιητής περνά απευθείας στους συναισθηματικούς διαδρόμους του μυαλού μας. Όταν γράφει σαν να σηκώνει ένα ιστίο ξύλινο κι όταν το καλοκοιτάξεις είναι ένα μεγάλο πανί που

απλώνει ως σημαία στον ουρανό. Καμιά φορά σκεπάζει τον ουρανό σου. Τούτα τα νεοφερμένα ποιήματα συμπληρώνουν το ποιητικό έργο του Μανουσάκη αναδεικνύοντας το πλάτος της φιλοσοφικής διάστασής του. Είναι ένας κλασικός ποιητής που το έργο του σφριγηλό (διατρέχει τους ορίζοντες) μένει για να ομιλεί ψιθυριστά... Και ιδού: στο ποίημα.

Η αδικία της Ιστορίας

θα περιμέναμε απ' την αδέκαστη Ιστορία ν'αποδώσει δικαιοσύνη στο μετριόφρονα, τον έντιμο Νικία. Όμως εκείνη ακόμη καμαρώνει τον άστατο και δημεγέρτη Αλκιβιάδη και φειδωλεύεται δυο λέξεις συμπάθειας για τον πιστό στο χρέος αντίπαλό του.

Φαίνεται πως κι η Ιστορία σα θήλυ γοητεύεται συχνά από τους τυχοδιώκτες τους ηδύγλωσσους.

Το δεύτερο μέρος: ΠΙΚΡΟΒΟΤΑΝΑ

Μετά από τα είκοσι ποιήματα του πρώτου μέρους, ποιήματα με στοχασμό βαθύ, με σημαντικά της ζωής θέματα (που κάποτε κυνηγούμε σαν όνειρα, χίμαιρες, χάνοντας την ουσία τη βαθύτερη που ο Μανουσάκης χωρίς να ονοματίζει υπαινίσσεται), και με τους τίτλους ανάλογα εναρμονισμένους με το περιεχόμενο : Ναυσικά, Αχιλλέας, Ορέστης, Μυκηναίοι, Οιδίπους, Ισμήνη, Ο αντιλόγος της Ευρυδίκης, Μινώταυρος κλπ. ακολουθούν τα ΠΙΚΡΟΒΟΤΑΝΑ.

Το δεύτερο τούτο μέρος πιο οικείο θεματικά πιο καθημερινό, με περίπου άλλα τόσα ποιήματα βιτσιές ή σπαθιά ή γροθιές στην κοιλιά της συνήθειας, κάποτε σαρκαστικός, καυστικός, κάποτε πολιτικός, πάντα διαχρονικός και η Απογείωση, η Αυτοπροσωπογραφία με πενάκι, το Αν.

Αν ...ό,τι μας θλίβει ή μας χαροποιεί είναι συνδυασμός ή έλλειψη στοιχείων χημικών

... τα ποιήματά μου να στείλω στο Χημείο να δουν αν είναι θεραπεύσιμη η περίπτωσή μου.

Θέλω να πω ξανά ό,τι έγραψα για προηγούμενη συλλογή του: Πώς 'κείνα τα ανεπαίθητα συναισθήματά μας, που νομίζεις άδεια από λέξεις, μόνο κάτι σαν άρωμα ή χρώμα ή μια φευγαλέα κίνηση, βρίσκει τις λέξεις τις εικόνες και τα γεμίζει με σμήνη πουλιών και δάση και ρέματα και χρώματα ; Πώς το άυλο το κάνει χειροπιαστό σαν πολύχρωμο γυάλινο σβόλο στα (παιδικά) χέρια μας ;

Μάγος του λόγου, όχι φλύαρον, όχι φτιασιδωμένον, όχι μεγαλόστομον. Λόγον απαλού σαν ψίθυρος σαν φιλί σαν χάδι σαν ανάσα και μαζί βαρύ που το βάρος του είναι σε μια άλλη διάσταση, όχι εκεί που μπαίνεις στην ποίησή του μα εκεί που βγαίνεις απ' τη μαγική κλεψύδρα του.

Ποίηση δική του, αυθεντική, συνεκτική, στερεή, σαν κομμάτια από μέταλλο, χωρίς πλαδαρό λυρισμό, χωρίς ρητορική. Όλος ο Μανουσάκης έτσι είναι : αληθινή ποίηση, ένα φύλλο που πέφτει κι αναπηδά ο κόσμος, ένας άγγελος (ποιος είναι;) που κτύπησε τα φτερά του κι ανασηκώνονται τα (ποια;) ξερά φύλλα...

ΣΠΑΣΜΕΝΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΙΚΡΟΒΟΤΑΝΑ
καλημέρα.

Γεωργός Γ. Γεωργουδάκης

Παντελής Ι. Μαριακάκης

Ορθοδοξία και Ελληνισμός. Η προσφορά του Νεροχωρίου στη ορθοδοξία και τον Ελληνισμό, Αθήνα 2005

ΤΟ ΒΙΒΑΙΟ αυτό του εκπαιδευτικού και Θεολόγου Παντελή Ι. Μαριακάκη, συγκροτείται από δύο μέρη:

Το πρώτο, «Ορθοδοξία και Ελληνισμός», το οποίο είναι και το πιο σημαντικό, καθώς προσκομίζει αξιόλογα στοιχεία τοπικής ιστορίας, όπως τον πίνακα με τους ιερείς του Αποκορώνου με τις ιδιόχειρες επιστολές των προς τους επισκόπους Κυδωνίας και Αποκορώνου Νικηφόρο Ζαχαριάδη και Αγαθάγγελο Νινολάκη (ο πίνακας είναι βέβαια ελλιπής, αφού απ' αυτόν απουσιάζουν σημαντικοί Αποκορωνιώτες κληρικοί: λόγον χάριν ο Δωρόθεος Κλωναράκης, ο Γερμανός Αποστολάκης, ο προηγούμενος Ιερόθεος Καλογοριδάκης κ.α.) Και επειδή ο συγγραφέας στη βιβλιογραφία του αναφέρει τα Αρχεία της Ι.Μητροπόλεως Κυδωνίας

και Αποκορώνου, απορεί κανείς με την ένδεια αυτή αρχείων τα οποία θα έπρεπε να περιέχουν θησαυρούς ανεκτίμητους για την τοπική ιστοριογραφία ...

Το δεύτερο μέρος, «Η προσφορά του Νεροχωρίου στην Ορθοδοξία και τον Ελληνισμό», είναι ανομοιογενές, με πολλά μάλιστα αλλότρια περιεχόμενα.

Το βιβλίο προλογίζει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ειρηνάιος Γαλανάκης, ο οποίος αναφέρεται στο Νεροχώρι και την θρησκευτικότητα των κατοίκων του.

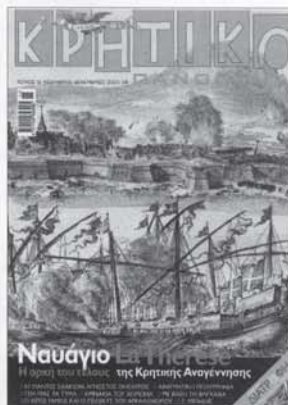
Μεταφέρουμε εδώ το ακροτελεύτιο μέρος του προλόγου, όπου γίνεται λόγος και για το προκείμενο βιβλίο :

«Ευχαριστώ το Θεό, που γεννήθηκα και 'γω σ'αυτό το μικρό ειρηνικό χωριό κι έζησα τα παιδικά μου χρόνια στη χριστιανική, την εκκλησιαστική του ατμόσφαιρα και από Γονιούς, Γιαγιάδες, γειτόνους και χωριανούς πήρα πολλά χριστιανικά βιώματα, που σίγουρα βοήθησαν την κατοπινή μου πορεία στη ζωή και τη Διακονία της Αγίας Εκκλησίας του Χριστού.

Κι ευχαριστώ επίσης με πολλή ευγνωμοσύνη εκτός από τους Γονείς μου όλους εκείνους τους ταπεινούς χωριανούς μου που με την ευσέβεια των μεταδώσανε στην παιδική μου ψυχή τα βιώματα της χριστιανικής πίστης και ζωής.

Συγχαίρομε το Θεολόγο κ. Μαριακάκη για το βιβλίο του «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ» και το συνιστούμε στους χωριανούς μας και ευρύτερα στο αναγνωστικό κοινό».

«Κρητικό Πανόραμα»

Με αγάπη για την Κρήτη, τη φύση και τον πολιτισμό, και μεράκι για τη φωτογραφία και το καλό κείμενο, πριν δυο χρόνια περίπου, μια παράτολμη κάπως (για τα εκδοτικά δεδομένα τουλάχιστον) ιδέα έγινε πράξη και δεν άργησε να δημιουργηθεί... το Κρητικό Πανόραμα. Ένα περιοδικό ξεχωριστό... Ένα περιοδικό που στις σελίδες του ζωντανεύει ό,τι καλύτερο (ή και παράξενο, διαφορετικό) έχει να επιδείξει η κρητική γη και οι άνθρωποι της... απ' άκρη σ' άκρη! Έθιμα, παραδόσεις, ευρημάτα, φυσικά τοπία, ακόμα και... ιστορίες, παράδοξα και φυσικά κρητικές παραδοσιακές συνταγές αποτυπώνονται από τον έμπειρο φακό του Κρητικού Πανοράματος, που αουράστα

περνάει από κάθε μικρή ή μεγάλη γωνιά του νησιού, και καταγράφονται στις σελίδες του αγαπημένου εντύπου.

Το Κρητικό Πανόραμα είναι δημοφιλή, κυκλοφορεί στα περίπτερα, και βγαίνει από τις εκδόσεις Μινώα και μια ομάδα ανθρώπων που νοιάζονται πραγματικά τον ευλογημένο αυτό τόπο...

K.B.

Η «Ελευθερόπολις» εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς των αποβιώσαντων συγχωριανών μας.

Αποβιώσαντες

- Πέθανε στις 5 Δεκεμβρίου 2005 και ετάφη στο Βόλο η Αργυρώ Προεστάκη του Εμμανουήλ το γένος Μπραουδάκη.
- Πέθανε και ετάφη στους Αρμένους στις 23 Δεκεμβρίου 2005 η Ειρήνη Παπαδάκη το γένος Χατζηδάκη. Η Ειρήνη ήταν, χήρα του Δημήτρη, και μητέρα του Λευτέρη, του Στέφανου, του Μιχάλη και της Αργυρώς.

● Πέθανε και ετάφη στους Αρμένους, τον Ιανουάριο 2006, η Ειρήνη Κολώνη, το γένος Χαλβαδάκη, ετών 85. Η Ειρήνη ήταν, χήρα του Πανλή και μητέρα της Αργυρώς.

● Πέθανε στην Αθήνα, και κηδεύτηκε στους Αρμένους στις 28 Ιανουαρίου ο Μιχάλης Πολυχρονάκης. Ο Μιχάλης γεννήθηκε στους Αρμένους το 1920, και ήρθε στην Αθήνα την δεκαετία του 1950. Παντρεύτηκε

τη Ξανθίπη και απέκτησαν πέντε παιδιά, το Μανώλη, τον Πολυχρόνη, τον Μανούσο, το Μιχάλη και την Ειρήνη.

Μνήμη Γιάννη Εμ. Τερεζάκη

- Πέθανε στα Χανιά και κηδεύτηκε στους Αρμένους στις 2 Μαρτίου ο Γιάννης Τερεζάκης του Μανώλη. Ο Μιχάλης γεννήθηκε στους Αρμένους το 1949. Ζούσε τα τελευταία χρόνια με τη σύντροφό του τη Λέλα, και ήταν αδερφός της Χρυσούλας, της Ειρήνης, και του Μιχάλη.

Ο Γιάννης ήρθε στην Αθήνα τέλη της δεκαετίας του 1960, όταν μια μεγάλη φουρνιά παιδιών των Αρμένων, ξεκίνησαν για σπουδές. Σπούδασε στη Βιομηχανική του Πειραιά αλλά ποτέ δεν τον συγκίνησαν οι επιστήμες με αποτέλεσμα να μην ολοκληρώσει τις σπουδές του. Από μικρός εργαζόταν συνεισφέροντας με το κόπο του στο οικογενειακό εισόδημα. Άνθρωπος που ό,τι έβλεπε, τα χέρια του το έφτιαχναν, τα τελευταία χρόνια είχε μια σπουδαία βιοτεχνία κατασκευής ηλεκτροσυγκολλήσεων. Άνθρωπος πρῶος, ήρεμος, αγαπητός από όλους, αλλά ταυτόχρονα των μεγάλων ονείρων και ταξιδιών, αναζητούσε την περιπέτεια. Το τελευταίο χρονικό διάστημα εκεί που όλοι πιστεύαμε ότι ξεπέρασε τα προβλήματα υγείας που είχε τα τελευταία χρόνια, μάθαμε τον απρόσμενο χαμό του. Γιάννη εκεί που βρισκόσαι σου ευχόμαστε να συνεχίσεις τη μποέμικη ζωή σου.

Γιάννης Τσακιράκις

- Πέθανε στην Αθήνα, στις 27 και κηδεύτηκε στις 28 Φεβρουαρίου στο Νεκροταφείο του Ζωγράφου η Δήμητρα Χειλάκου το γένος Κων. Τσακιράκη, αδελφή της Καλιόπης, του Στέλιο, του Γιάννη, του Νίκο, της Μαρίας, της Βαρβάρας, της Σοφίας, της Τασίας και της Ελένης. Η Δήμητρα γεννήθηκε στους Αρμένους το 1922, και ήρθε στην Αθήνα την δεκαετία του 1950 με τα περισσότερα αδέρφια της. Κατάφερε να επιζήσει στη δύσκολη ζωή μεγαλούπολης, παντρεύτηκε το Θόδωρο Χειλάκο, και έκαναν τρία παιδιά,

τη Βασιλική, το Λευτέρη, και το Κώστα. Στη φωτογραφία η Δήμητρα (δεξιά) με την αδερφή της Σοφία τα πρώτα χρόνια που ήρθαν στην Αθήνα.

Γιάννης Τσακιράκις

☞ συνέχεια από σ. 5

Χαβρέ, μάσε κάμανε ρεντίκολο των Καλυβιανών, Νιοχωρανών, Κανιανών, Βαμιανών και των αποδέλοιπων μονοστίβανω, π'ακόμης και πριν κάμποσα χρόνια που αποκρατούσαν²³, τότες οι τετράποδοι γαϊδάροι, μας αναγελούσαν οι παλιότεροι τους, ως μάσε θωρούσαν να σωμαρώνουμε γαϊδάρο γή να τότε κουβαλούμε στο Πυργολίκι. Γιατ' εκείνοι, περίπλοτοι καθώς κορδώνονται πώς είναι, δεν καταδέχονταν βέβαια να καβαλικεύονε γαϊδάρους και μεγίρια παρά μόνο μερσεντέσια, σιτροένια, με με έμ, ρένες-ρενώ και τ'αποδέλοιπους «ίππους», ως αποκαλούν οι εφόροι τ' αλόγατα τση μηχανής. Αφήστε 'δα τσ' άγγουρους τσι σημερούς που δεν κατένε είναι θα πει μπροστελίνα²⁴, καπουλοδέτης²⁵, σκαρβέλι²⁶, ματζιαδούρα²⁷, γίγλα²⁸ κι απανωγίλι²⁹ γαϊδάρου!

Καλή σας ώρα εις τσ'άπάνω Αρμένους, όπον αναπαύεστε παλιοί μου μερακλήδες, περβολάρηδες, που σας αναθημοίμαι ως ηρχούσατανε τ'αποβραδο από τα περβολολίβιαδα κι εμπάινετε στο τσαροί με φορτωμένους τσι γαϊδάρους τα κοφινίδια τα κηπευτικά, π'ως τα ξεφορτώνετε και τ'αποθέτατε στου Φρεσκάκη το πεζοδρομίο γη στου Θεοφάνη τη σούστα για να τα πάει στη Χώρα στου Μπιρρολεντέρη το μαγαζί, εμοσκοβόλα ο αέρας και τα φυλλοκάρδια τ'άνθρωπου από φλισκούνι, λεβάντα τσ'ακροποταμιάς και βασιλικό, που μ'αυτά είχανε

σκεπασμένα τα περβολικά...

Που πήγαν, αναγνώστες μου, εκείνες οι μικρές, οι καθημερινές χαρές, οι ζωγραφιές κι οι μυρωδιές που μυρώναν, αναφτερώναν και μερώναν την ψυχή του ανθρώπου!

Χαιρετώ σας
Ο ΓΕΡΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

- 1.- ρούγα (λατ. ruga) = δρόμος, σοκάκι (τουρκ. sokak)
- 2.- μπλιό=πλέον
- 3.- νταντουλοβυζιάζω = αχαμνοβυζιάζω.
- 3α. μεγίρι (τουρκ. beygir)= άλογο «άντε εδά, Αμέτ αγά, κι αν τόχει ο Αλλάχ γραμμένο να πάρεις το μεγίρι σου λαίγυγα φορτωμένο» (Δημοτικό).
- 4.-αθιβολή = κουβέντα, λόγος («κι ετούτη την αθιβολή είχαν μικροί μεγάλοι»). (Ερωτόκριτος).
- 5.-ντελόγο = αμέσως
- 6.-μπέπω-πέπω = στέλνω («κι γιατρικά πολλώ λογιώ πέπει να του γυρεύγει»). (Ερωτόκριτος).
- 7.-κτήμα = υποζύγιο («Ο Κυριώτης το θεριό να πέσει από το κτήμα»). (Ερωτόκριτος).
- 8.-εστά = έτοι («Θαρρείς, κι ογιατ'έγέρασε εσύ τσ' αταξιάδες, δεν άφηρες τσι πρώτες σου πως είναι εστά κι' οι γράδες;». Πανώρια)
- 9.-μαγιασίλι (τουρκ. mayasil) =έκζεμα
- 10.-αναμπομπουλούκι (βενετο.a la babula)= ανακατωσούρα
- 11.-λιγωμάρα = λιποθυμία («δύο τρεις φορές εγροίχησε να του' ρθη λιγωμάρα»). (Ερωτόκριτος).
- 12.-σφακελίδι, σφακελιά (ιταλ. sfacelo) = μούτζα
- 13.-μασκαράλκι (τουρκ. maskaralik) =γελοιοποίηση
- 14.-καράα (λατιν. corgus)= σαράβαλο
- 15.-σουρομαδιούμαι=τραβώ και μαδώ τα μαλλιά της κεφαλής μου.

- 15α.-κακονίζικος = κακορίζικος, στην πιο απαλή του μορφή, όπως λέμε διάστος αντί διάλογος
- 16.-ασφεντορού =εκοσφενδονίζω
- 17.-χουβές = γουναϊοματα
- 17α.-κονκούγγρος = μασκαράς
- 18.-κακορίκος, κακορίματος, κακορίτσος, κακορίζικος = κακομοίρης («Τα πάθη μου δεν ήμαθε, μ'απής τα θες γροικήσεις, περίσσα κακορίζικο θα με ονοματίσεις». Στάθης).
- 19.-Αη-Γιάννης ο Ριγολόγος = εκκλησιάκι στον Ποταμισιώνα στο Στύλο Αποκορώνου.
- 20.-Καμαράκια = αγροτική περιοχή μεταξύ Καλυβίων και Αρμένων
- 21.-τσιμούλια (ιταλ. cimoli) = βλαστάκι από το στέλεχος λάχανου («Χαίρον καμμένη μου κοιλιά και χέσε τα φασόλια/γιατί θα σε γεμίσω εδά άλλο παρά τσιμούλια». Φορτωνάτος).
- 22.-φαρές (ο αρχαίος λάθος, υποκοριστικό λαθούρι) = πωδές μονοετές φυτό. Τα φύλλα του χρησιμοποιούνται για σαλάτα και οι σπόροι για φαβα.
- 23.-αποκρατούσαν = διασώζονταν («Όλον το πταισίμον ήτον εις τους ηρηάδες, απού'παν να βοηθήσουν την Πόλιν την Θεόκτιστον να την αποκρατήσουν». Αλωίσις Κων/πόλεως).
- 24.-μπροστελίνα = λουριά στο στήθος του ζώου που συγκατατούν το σωμαρί. («Απόστρωσον τον βρόχον μου και στρώσον μοι τον μαύρον, με δύο ήγλας σφιζέν τον, με δύο μπροστελίνας». Διγενής Ακρίτας).
- 25.-καπουλοδέτης = το υπό την οράν διερχόμενο λουρί του σωμαριού.
- 26.-σκαρβέλι = εξέχοντα ξύλα του σωμαριού, τα οποία δένονται τα μύγλα (=το μούσ γομάρι, το ένα δηλαδή σακί του γομαριού).
- 27.-ματζιαδούρα = φάνη
- 28.-γίγλα (ιταλ. ghiglia) = το λουρί που κρατά το σωμαρί από την κοιλιά του ζώου
- 29.-απανωγίλι = υποκοριστικό του γίγλα.

Σε όλους τους αναγνώστες της «Ελευθερόπολης» που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο επικοινωνούν μαζί μας, θέλουμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες μας.

Ευχαριστούμε τον Μανώλη Μπολανάκη, τον Σταμάτης Απ. Αποστολάκη, τον Αρχιμανδρίτη Ιγνάντιο Χατζηνικολάου, και τον Βαγγέλη Κακατσάκη που μπήκαν στον κόπο να μας στείλουν έντυπα τις ευχές τους, για τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Νέου έτους, και τον Σύλλογο Προβολής Κισάμου «Η Γραμπούσα» για το ημερολόγιο που μας έστειλε.

Ημερολόγιο.

Κισάμος: Φυσιογνωμίες από το παρελθόν

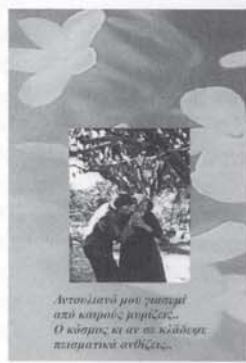
Σύλλογος Προβολής Κισάμου «Η ΓΡΑΜΠΟΥΣΑ»

Κισάμος
Φυσιογνωμίες από το παρελθόν
(μέρος 2ο)
2006

Ο δραστήριος Σύλλογος Προβολής Κισάμου «Η Γραμπούσα», ψυχή του οποίου είναι ο ακούραστος πρόεδρος του Αθανάσιος Δεικτάκης, εξέδωσε και φέτος ένα ωραίο ημερολόγιο με φωτογραφίες παλιών απλών ανθρώπων της Κισάμου. Και οι λεζάντες που συνοδεύουν τις φωτογραφίες, γραμμένες με πολύ κέφι, ζωντανεύουν τις μορφές και την εποχή τους.

Το φωτογραφικό αυτό υλικό, όσο παλιότερο, τόσο σπανιότερο και πολυτιμότερο είναι για τον αυριανό ιστορικό. Φωτογραφίες μάλιστα «χωρικών», ανθρώπων απλών «αώνυμων» και άσημων, είναι πιο σπάνιες, δυσεύρετες και υπό εξαφάνιση, εξαιτίας της άγνοιας, της αδιαφορίας και της ακηδίας όλων μας. Και αυτοί που με τόση στοργή μερμυούν για την περισυλλογή και την δημοσίευσή τους, εν προκειμένω το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου, αξίζουν τον έπαινο και τα συγχαρητήριά μας.

Αντουλιανό μου γιασεμί
από καιρούς μυρίζεις...
Ο κόσμος κι αν σε κλάδεψε
Πεισματικά ανθίζεις.

**Η κάρτα
με τη μαντινάδα
των Αντουλιανών
φίλων μας**

Αντουλιανό μου γιασεμί
Από καιρούς μυρίζεις...
Ο κόσμος κι αν σε κλάδεψε
Πεισματικά ανθίζεις

**Η Ένωση Συντακτών Κρητικού Τύπου
έκοψε την πίτα της**

Στις 8-2 2006 στα γραφεία της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Κρητικών Σωματείων, Δεληγιώργη 47-Αθήνα, έκοψε την καθιερωμένη Βασιλόπιτα της η Ένωση Συντακτών Κρητικού τύπου.

Προηγήθηκε Γενική Συνέλευση απολογισμού πεπραγμένων κατά την οποία ανακοινώθηκαν Τα ονόματα των νέων τακτικών μελών της που έγιναν δεκτά ύστερα από σχετική εισήγηση

Ήρθες για να μου θυμίσεις τις παλιές τις αναμνήσεις...

Με τον τίτλο αυτό καλωσορίζω πάντοτε την «Ελευθερόπολη» στο Μόντρεαλ του Καναδά, όπου διαμένω οικογενειακά. Συγχαρητήρια για μια ακόμα φορά στο Διοικητικό Συμβούλιο, στους εθελοντές και σε όσους προσφέρουν το τόσο ωραίο και ενημερωτικό υλικό γύρω από τους Αρμένιους και τους Αρμενιανούς, και σας εύχομαι πάντοτε υγεία και καλή χρονιά. Σας στέλνω μια δωρεά 200 δολαρίων για οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας.

Χαλάλι σου βασιλικέ («Ελευθερόπολη»)
Όσο νερό κι αν πίνεις
Γιατί το κάνεις άρωμα
Και πίσω μας το δίνεις.

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς
Μιχάλης Στ. Μπολανάκης
Montreal, Καναδάς

**Τα «Χανιώτικα Νέα»
για την «Ελευθερόπολη»**

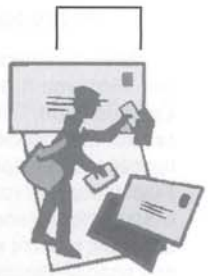
Αφιέρωμα στην «Ελευθερόπολη» φιλοξένησαν τα «Χανιώτικα Νέα» (Δευτέρα, 9 Ιανουαρίου 2006), μέσω της σελίδας του Γιάννη Κάκανου: «Ματιές μέσα και έξω από τα Χανιά». Πρόκειται για ένα αξιόλογο έντυπο που επιμελώς εκδίδει ο Σύλλογος Αρμενιανών Αττικής, «Ο Κριτοβουλίδης», σημειώνει ο κ. Κάκανος, ο οποίος στη συνέχεια αναδημοσιεύει αποσπασμα από την «Επίσκεψη-Προσκύνημα στη Σιάτιστα», κάνει αναφορές στις «παλαικές μας φωτογραφίες», καθώς και στις σελίδες 10 και 11 του προηγούμενου τεύχους της «Ε» που ήταν αφιερωμένες στους «Αρμένους των Γραμμάτων και των Τεχνών».

Μαντινάδες των ματιών

Μάτια με μάτια παίζουνε	Τα μάτια σου είναι πέλαγος
Άνθρωποι μην τα νιώσουν	Τα μάτια σου ακρογιάλι
Μάτια με την καρδιά μιλούν	Και με ματιάσανε, που λεν',
Ματιάζουν κι αναγνώθουν	Τα μάτια σου και πάλι

Με των ματιών σου τις ματιές
Μάτιασε την καρδιά μου
Και με τις δυο σου τις ματιές
Με κέρδισες, κυρά μου

Ευτύχιος Πατσουράκης

Εγράψαν στην "Ε"

Εορτασμός Θεοφανείων

Με θρησκευτική κατανύξη έγινε στην πηγή του πηλατόνου ο αγιασμός των υδάτων και η κατάδυση του Τιμίου Σταυρού. Πολλοί ήταν εκείνοι που παρακολούθησαν την τελετή. Η προσέλευση ξεπέρασε κάθε προηγούμενο. Τον Τίμιο Σταυρό έβγαλε από τα παγωμένα νερά ο Νίκος Πατεράκης, μαθητής γυμνασίου. Στο τέλος της τελετής κόπηκαν τρεις μεγάλες πίτες που προσφέρθηκαν στους πιστούς με άφθονη τσικουδιά. Οι παρευρισκόμενοι αντάλλασαν ευχές, το νέο έτος 2006 να χαρίσει υγεία, ειρήνη και προκοπή σε όλο τον κόσμο. Οι πίτες ήταν προσφορά της κ. Ιωάννας Μαρκογιαννάκη από τα Χανιά, η οποία κατάγεται από τους Αρμένους. Την ευχαριστούμε και ευχόμεθα να έχει υγεία να προσφέρει πολλά χρόνια.

Δημήτριος Πριπάκης
π. πρόεδρος τ. Κοινότητας Αρμενών
Από τη «Φωνή του Αποκορώνου»

Επιτυχίες

Η **Μετζάκη Μαρία** πήρε το πτυχίο της από το Μαθηματικό τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η Μαρία είναι κόρη της συγχωριανής μας Βαγγελιώς Καλλιβρετάκη - Μετζάκη. Της ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ

- Η κ. **Μαρία Καπριδάκη** προσέφερε το ποσό των 100€ για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου στη μνήμη και αντί εξαμηνίου μνημόσυνου του συζύγου της Ιωάννου Καπριδάκη.
- Ο κ. **Αντώνιος Κουρομιχελάκης** προσέφερε το ποσό των 50€ για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου στη μνήμη του πατέρα του Σπυρίδωνος Κουρομιχελάκη.
- Ο κ. **Φώτης Ξυπολιτάκης** δώρισε μια αθουμινένια βάση αξίας 80€ για την τοποθέτηση μικρού μανουαλίου, λαμπάδων και θυμιατών.
- Η κ. **Ελευθερία Κληψή** προσέφερε το ποσό των 50€ για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Ιωάννου, και το ποσό των 50€ στη μνήμη και αντί στεφάνου του Μιχαήλ Ποιχρονάκη.
- Ο κ. **Χαράλαμπος Εμμ. Παπαδάκης**, επιπλοποιός, δώρισε ξυλόγλυπτο πίνακα ανακοινώσεων στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου.
- Η κ. **Ειρήνη Τερεζάκη** προσέφερε το ποσό των 50€ για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου, στη μνήμη του αδερφού της Ιωάννη Εμμ. Τερεζάκη.
- Ο κ. **Ευστράτιος και ο γιος του Ιωάννης Παπαδάκης**, ιδιοκτήτες του κέντρου «Δροσοσταλιά», προσέφεραν το ποσό των 100€ για την αγορά καινούριων προβολέων για το εσωτερικό και εξωτερικό φωτισμό του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ευχαριστεί θερμά τους ως άνω δωρητές.

Για το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Παπά-Μανώλης Νικολακάκης

Σε στασιμότητα ο ανισόπεδος κόμβος των Αρμενών

Το ιλιγγιώδες ποσό των 1,2 δις. Ευρώ θα απαιτηθεί για την επόμενη 20ετία ώστε ο Βόρειος Οδικός Άξονας της Κρήτης, από το Καστέλλι ως τη Σητεία, να μετατραπεί σε ένα σύγχρονο δρόμο διεθνών προδιαγραφών (ανισόπεδοι κόμβοι, επέκταση του πλάτους του δρόμου στα 22,5 μέτρα από 12,5 σήμερα, διαχωριστικές νησίδες, καλύτερο οδόστρωμα, δίπλες λωρίδες κυκλοφορίας ανά ρεύμα κ.ά), αναφέρθηκε σε σύσκεψη πολιτικών και υπηρσιακών παραγόντων στη Νομαρχία Χανίων.

Όσο για τον ανισόπεδο κόμβο Αρμενών (στις Καλύβες), διευκρινίσθηκε ότι έχει συντελεστεί περίπου το 1/4 των απαλλοτριώσεων και έχει δοθεί εντολή στον ανάδοχο για έναρξη εργασιών. Υπολείπεται η συντέλεση των περίπου 3/4 της απαλλοτριώσεως, η οποία μέχρι σήμερα και δεν κατέστη δυνατή λόγω έλλειψης πίστωσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στη σύσκεψη έγινε λόγος και για διόδους στην Εθνική Οδό, χωρίς για την ώρα να έχει θετική ανταπόκριση.

«Χανιώτικα Νέα» 9/3/2006

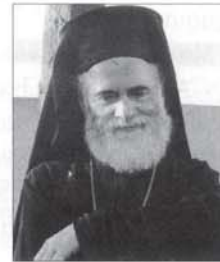
Προσφορές στον Σύλλογο

Βαγιωνάκης Γιάννης	30€
Βαγιωνάκης Γιώργος	40€
Βαγιωνάκη Σοφία	20€
Τερεζάκης Χρήστος του Ιωάννη	25€
Τερεζάκης Γιάννης του Παντελή	35€
Παπαγιαννάκης Σπύρος	25€
Τσαμίδου Αντωνία	30€
Βιριράκης Δημοσθένης	30€
Ζαβραδινού Εηπίδα	20€
Καβρουλάκης Εμμανουήλ	10€
Τσιργώτη Μαρία	30€
Μαρινάκη Γεωργία	30€
Φρεσκάκης Γιώργος	20€
Αντωνάτος Μάκης	25€
Πατνιωτάκης Γιάννης	20€
Καβρουλάκης Δημήτρης	20€
Καβρουλάκη Ευαγγελία	20€
Καβρουλάκης Κώστας	120€
Καλλιβρετάκης Λευτέρης	100€
Τερεζάκη Καλλιόπη εις μνήμη του συζύγου της Πέτρου Τερεζάκη	100€
Ηλιοπούλου-Τσουράκη Μαίρη	20€
Παπαδάκης Γιώργος	30€
Στυλιανομανωλάκης Γιάννης	100€

Την ώρα που τυπωνόταν η «Ε» μας ήρθε η είδηση του θανάτου του Μίνω Κοκογιαννάκη.

Ο Μίνω Κοκογιαννάκης του Γεωργίου πέθανε και ετάφη στους Αρμένους στις 21 Μαρτίου 2006, στα 52 του χρόνια. Ο Μίνω ήταν σύζυγος της Ειρήνης, πατέρα του Αντώνη και της Φρόσως και αδερφός της Αικατερίνης, του Μανώλη, της Ελισάβετ και της Ελένης. Η «Ε» εκφράζει τα συλλυπητήριά της στην οικογένειά του.

Ειρηνάιος:**30 χρόνια αρχιερατικής διακονίας**

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης τριακονταετίας (1975-2005) του Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου, η «Ελευθερόπολις» εύχεται και αυτή στον άξιο ιεράρχη μας υγεία και μακρομείρευση για της Εκκλησίας και της κοινωνίας μας.

Δωρεές στην εφημερίδα μας

Το περασμένο τρίμηνο λάβαμε από τους αγαπητούς αναγνώστες τα παρακάτω ποσά ως οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας.

Θεοδοσάκη Μαργαρίτα	60€
Παδουβά Όλγα	20€
Χριστοδουλάκη Νίκο του Ιωάννη	20€
Ποιχρονάκη Ποιχρονή του Γεωργίου	50€
Αιβανός Γιώργος	40€
Βαγιωνάκης Ιωάννης	50€
Βαγιωνάκης Γεώργιος	40€
Τερεζάκης Ιωάννης του Παντελή	35€
Τερεζάκης Χρήστος του Ιωάννη	25€
Παπαγιαννάκης Σπύρος	25€
Σύλλογος Γυναϊκών Χανίων	30€
Πατνιωτάκης Ιωάννης του Ανέστη	100€
Κουτσουπάκης Θεόδωρος	600€
Κουτσουπάκη - Τσαμίδου Αντωνία	20€
Κουτσουπάκη-Βοιθάνη Ελισάβετ	20€
Κουτσουπάκη - Καλαμπόκα Μαρία	20€
Τερεζάκη-Κουναράκη Αναστασία	20€
Καβρουλάκη - Τσιμενάκη Μαρία	100 Δολ AUD
Καβρουλάκης Βαγγέλης	57,56€
Κουρομιχελάκης Βασίλης	30€
Μιχελογιάννη-Φατούρου Ασπασία	50€
Μιχελογιάννης Σήφης	20€
Χατζηδάκης Κώστας	30€
Χαιρετάκη Αικατερίνη του Αντωνίου	40€
Φρεσκάκης Γεώργιος	50€
Ποιχρονοπούλου Μαριάννα	20€
Βασσάλος Μιχάλης	20€
Πατνιωτάκης Ιωάννης του Νικολάου	30€
Αντωνάτος Μάκης	25€
Καβρουλάκης Δημήτρης	30€
Καβρουλάκη Αικατερίνη	30€
Καβρουλάκης Κώστας	20€
Βαρυμπιώτη Ζήνα	30€
Παπαγιαννάκη - Ζωγραφάκη Άννα	20€
Προεστάκης Γιάννης	50€
Τσακίρακης Γιώργος	50€
Μαραθάκη Αθηνά	20€
Τσουγκαράκη Ζαχάρη	50€
Δαραβέθα Ζαχαρένια	25€
Πριπάκη - Κουρκοῦτα Ερασμία	30€
Ατσαλάκης Σπύρος στη μνήμη του εξαδέλφου του Ατσαλάκη Γιάννη	100€
Μπολιανάκης Μανώλης	200 Δολ. Καναδά
200 Δολ. Καναδά	137,83€

Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.